

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (harmadik tanács)

2025. szeptember 11.*

„Előzetes döntéshozatal – Elektronikus hírközlő hálózatok és elektronikus hírközlési szolgáltatások – 2002/20/EK, 2002/21/EK és 2002/77/EK irányelv – Földfelszíni digitális rádiós és televíziós műsorszolgáltatási rádiófrekvenciák használatához fűződő jogok – Használati jogok átalakítása – Használati jogok odaítélése – Bírói jogvédelem – A nemzeti szabályozó hatóságok függetlensége”

A C-764/23–C-766/23. sz. egyesített ügyekben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Consiglio di Stato (államtanács, Olaszország) a Bírósághoz 2023. december 12-én érkezett, 2023. december 1-jei határozatával terjesztett elő

a **Cairo Network Srl** (C-764/23),

az **Europa Way Srl** (C-765/23),

a **Persidera SpA** (C-766/23)

és

a **Ministero delle Imprese e del Made in Italy** (C-764/23 és C-766/23),

az **Autorità per le Garanzie nelle Comunicazioni**,

a **Presidenza del Consiglio dei Ministri** (C-765/23),

a **Ministero dell'Economia e delle Finanze** (C-765/23),

a **Ministero dello Sviluppo economico** (C-765/23),

között,

a **Radiotelevisione italiana SpA (RAI)**,

a **Persidera SpA** (C-764/23 és C-765/23),

a **Mediaset SpA** (C-764/23 és C-765/23),

* Az eljárás nyelve: olasz.

az **Elettronica Industriale SpA**,

a **Premiata Ditta Borghini e Stocchetti di Torino Srl**,

az **Europa Way Srl** (C-764/23 és 766/23),

a **Prima TV SpA**,

az **Associazione di Categoria Aeranti-Corallo** (C-764/23),

a **3lettronica Industriale SpA** (C-765/23 és C-766/23),

az **Espansione Srl** (C-766/23),

a **Cairo Network Srl** (C-765/23 és C-766/23)

részvételével folyamatban lévő eljárásokban,

A BÍRÓSÁG (harmadik tanács),

tagjai: C. Lycourgos tanácselnök (előadó), S. Rodin, N. Piçarra, O. Spineanu-Matei és N. Fenger bírák,

főtanácsnok: A. Rantos,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a Cairo Network Srl képviseletében L. R. Perfetti avvocato,
- az Europa Way Srl képviseletében F. Ferraro és A. Terranova avvocati,
- a Persidera SpA képviseletében E. Apa, V. La Rosa, M. Montinari és I. Picciano avvocati,
- a Radiotelevisione italiana SpA (RAI) képviseletében G. de Vergottini, E. Lenzi és M. Petitto avvocati,
- a Mediaset SpA és Elettronica Industriale SpA képviseletében C. E. Cazzato, D. Lipani, G. M. Roberti, G. Rossi és M. Serpone avvocati,
- az olasz kormány képviseletében G. Palmieri, meghatalmazotti minőségben, segítői: S. Fiorentino és G. Galluzzo avvocati dello Stato,
- a horvát kormány képviseletében G. Vidović Mesarek, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviseletében G. Conte és O. Gariazzo, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2025. március 27-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,
meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelmek az EUSZ 6. cikknek és az EUSZ 19. cikk (1) bekezdése második albekezdésének, az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) 47. cikkének, valamint a 2009. november 25-i 2009/140/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel (HL 2009. L 337., 37. o.; helyesbítés: HL 2013. L 241., 8. o.) módosított, az elektronikus hírközlő hálózatok és az elektronikus hírközlési szolgáltatások engedélyezéséről szóló, 2002. március 7-i 2002/20/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (engedélyezési irányelv) (HL 2002. L 108., 21. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 29. kötet, 337. o.; a továbbiakban: engedélyezési irányelv) 3., 5., 7. és 14. cikkének, a 2009/140 irányelvvel módosított, az elektronikus hírközlő hálózatok és elektronikus hírközlési szolgáltatások közös keretszabályozásáról szóló, 2002. március 7-i 2002/21/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (keretirányelv) (HL 2002. L 108., 33. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 29. kötet, 349. o.; a továbbiakban: keretirányelv) 3. cikke (3) és (3a) bekezdésének, 4. cikke (1) bekezdése első albekezdésének, valamint 8. és 9. cikkének, az elektronikus hírközlő hálózatok és elektronikus hírközlési szolgáltatások piacain belüli versenyről szóló, 2002. szeptember 16-i 2002/77/EK bizottsági irányelv (HL 2002. L 249., 21. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 2. kötet, 178. o.; a továbbiakban: versenyirányelv) 2. és 4. cikkének, a 470–790 Mhz frekvenciasáv Unión belüli használatáról szóló, 2017. május 17-i (EU) 2017/899 európai parlamenti és tanácsi határozat (HL 2017. L 138., 131. o.) (11) és (20) preambulumbekkezdésének, az Európai Elektronikus Hírközlési Kódex létrehozásáról szóló, 2018. december 11-i (EU) 2018/1972 európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2018. L 321., 36. o.) 5., 6., 8., 9., 31. és 45. cikkének, valamint a méltányosság, a hátrányos megkülönböztetés tilalma, az átláthatóság, a verseny védelme, a bízalomvédelem, az arányosság és a megfelelőség elvének értelmezésére vonatkoznak.
- 2 E kérelmeket az egyrészről a Cairo Network Srl (C-764/23), az Europa Way Srl (C-765/23) és a Persidera SpA (C-766/23), másrészről a Ministero delle Imprese e del Made in Italy (a vállalkozásokért és az Olaszországban gyártott termékekért felelős minisztérium, Olaszország) (C-764/23 és C-766/23), az Autorità per le Garanzie nelle Comunicazioni (távközlési felügyeleti hatóság, Olaszország; a továbbiakban: AGCOM), a Presidenza del Consiglio dei Ministri (a minisztertanács elnöksége, Olaszország) (C-765/23), a Ministero dell'Economia e delle Finanze (gazdasági és pénzügyminisztérium, Olaszország) (C-765/23) és a Ministero dello Sviluppo economico (gazdaságfejlesztési minisztérium, Olaszország) (C-765/23) között folyamatban lévő jogviták keretében terjesztették elő a 694–790 Mhz-es frekvenciasáv (a továbbiakban: 700 Mhz-es frekvenciasáv) átalakítására, a DVB-T technológiájú multiplexek meglévő használati jogainak a DVB-T2 technológiájú multiplexek átviteli kapacitásának használati jogaivá történő átalakítására és ez utóbbi típusú használati jogok odaítélése keretében folytatott eljárások tárgyában.

Jogi háttér

Az uniós jog

Az engedélyezési irányelv

- 3 Az engedélyezési irányelv 3. cikke az elektronikus hírközlő hálózatokra és elektronikus hírközlési szolgáltatásokra vonatkozó általános felhatalmazásokra vonatkozó szabályokat állapítja meg.
- 4 Ezen irányelv 5. cikkének (2) és (6) bekezdése szerint:

„(2) Ha egyedi rádiófrekvencia- és számhasználati jogok megadása szükséges, a tagállamok – ezen irányelv 6. és 7. cikkének, valamint 11. cikke (1) bekezdése c) pontjának rendelkezéseire is figyelemmel, továbbá az említett erőforrások hatékony felhasználását a [keretirányelvnek] megfelelően biztosító bármilyen más szabályra is figyelemmel – kérelemre minden vállalkozásnak megadják ezt a jogot a hálózatoknak vagy szolgáltatásoknak a 3. cikkben említett általános felhatalmazás alapján történő működtetésére, illetve nyújtására.

Azon egyedi feltételek és eljárások sérelme nélkül, amelyeket a tagállamok a rádiófrekvencia-használati jognak a közérdekű célok közösségi jognak megfelelő megvalósítása céljából rádióműsor- vagy televízióműsor-tartalomszolgáltatók részére való megadása érdekében fogadtak el, a rádiófrekvencia- és számhasználati jogokat nyílt, tárgyilagos, átlátható, megkülönböztetésmentes és arányos eljárások keretében, rádiófrekvenciák esetében a [keretirányelv] 9. cikkében foglalt rendelkezésekkel összhangban kell megadni. A nyílt eljárás követelménye alóli kivétel alkalmazható olyan esetekben, amikor az egyedi rádiófrekvencia-használati jogoknak a rádióműsor- vagy televízióműsor-tartalomszolgáltatók részére való megadása a tagállamok által a közösségi joggal összhangban meghatározott közérdekű cél eléréséhez szükséges.

[...]

(6) A nemzeti szabályozó hatóságok a [keretirányelv] 8. cikkének (2) bekezdésével és 9. cikkének (2) bekezdésével összhangban biztosítják a rádiófrekvenciák tényleges és hatékony kihasználását. Biztosítják továbbá, hogy a rádiófrekvencia-használati jogok átruházása vagy felhalmozása következtében ne torzuljon a verseny. Ebből a célból a tagállamok megfelelő intézkedéseket tehetnek a rádiófrekvencia-használati jogok kényszerértékesítésére vagy haszonbérbe adásának kötelezővé tételére.”

- 5 Az engedélyezési irányelv 7. cikkének (3) bekezdése értelmében:

„Ha a rádiófrekvencia-használati jogok megadásának korlátozására van szükség, a tagállamok az ilyen jogokat tárgyilagos, átlátható, megkülönböztetéstől mentes és arányos kiválasztási feltételek alapján kötelesek megadni. Minden kiválasztási szempont megállapításakor kellő mértékben figyelembe kell venni a [keretirányelv] 8. cikkében foglalt célok elérését, továbbá az ugyanazon irányelv 9. cikkében előírt követelmények teljesülését.”

- 6 Az engedélyezési irányelvnek a „Jogok és kötelezettségek módosítása” című 14. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A tagállamok biztosítják, hogy az általános felhatalmazásokkal, a használati jogokkal, illetve az eszközök kiépítésére vonatkozó jogokkal összefüggő jogosultságokat, feltételeket és eljárásokat csak objektíve indokolt esetekben és arányos módon, adott esetben az átruházható rádiófrekvencia-használati jogokra alkalmazandó egyedi feltételek figyelembevételével lehessen módosítani. [...]

(2) A tagállamok az eszközkiépítési vagy a rádiófrekvencia-használati jogokat a tárgyidőszak vége előtt nem korlátozhatják és nem vonhatják vissza, kivéve akkor, ha ez indokolt, és – adott esetben – összhangban van a melléklettel, valamint a jogok visszavonása esetén nyújtandó kártalanításra irányadó nemzeti rendelkezésekkel.”

A keretirányelv

- 7 A keretirányelv (11) preambulumbekzdésének szövege a következő:

„A szabályozói és üzemeltetói funkciók elkülönítésének elvével összhangban a tagállamoknak biztosítaniuk kell a nemzeti szabályozó hatóság – vagy hatóságok – függetlenségét határozataik pártatlanságának biztosítása érdekében. A függetlenség e követelménye nem sérti a tagállamok intézményeinek autonómiáját és a tagállamok alkotmányos kötelezettségeit, sem [az EUMSZ 345. cikkben] megállapított, a tulajdoni rendszerre irányadó tagállami szabályokra vonatkozó semlegesség elvét. [...]”

- 8 Ezen irányelv 2. cikkének g) pontja szerint „nemzeti szabályozó hatóság” (a továbbiakban: NSZH): „a tagállam által az ezen irányelvben és a különös [helyesen: az egyedi] irányelvekben foglalt szabályozási feladatok bármelyikével megbízott szerv vagy szervek”. E 2. cikk l) pontjából kitűnik, hogy az engedélyezési irányelv a „különös [helyesen: egyedi] irányelvek” között szerepel.

- 9 A keretirányelvet módosító 2009/140 irányelv (13) preambulumbekzdése kimondja:

„A keretszabályozás hatékonyabb alkalmazásának biztosítása, továbbá [az NSZH-k] jogkörének megerősítése és döntéseinek kiszámíthatósága érdekében meg kell erősíteni e hatóságok függetlenségét. Ebből a célból a nemzeti jognak kifejezett rendelkezést kell tartalmaznia, amely biztosítja, hogy az előzetes piacsabályozásért vagy a vállalkozások közötti jogviták rendezéséért felelős [az NSZH-k] feladataik ellátása során védve legyenek az eléjük kerülő kérdések független elbírálásának veszélyeztetésére alkalmas külső beavatkozással vagy politikai nyomással szemben. Ilyen külső nyomás esetén [az NSZH-k] nem képesek megfelelő [NSZH-ként] eljárni a keretszabályozás alapján. [...]”

- 10 A keretirányelv 3. cikkének (1)–(3a) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„(1) A tagállamok biztosítják, hogy az ebben az irányelvben és a különös [helyesen: az egyedi] irányelvekben [az NSZH-kra] ruházott valamennyi feladatot a hatáskörrel rendelkező szerv végezze.

(2) A tagállamok azáltal biztosítják [az NSZH-k] függetlenségét, hogy gondoskodnak e hatóságoknak minden, elektronikus hírközlő hálózatokat, berendezéseket vagy elektronikus hírközlési szolgáltatásokat nyújtó szervezettől való jogi elkülönüléséről és funkcionális

függetlenségéről. Azok a tagállamok, amelyek elektronikus hírközlő hálózatokat, illetve elektronikus hírközlési szolgáltatásokat szolgáltató vállalkozásokat állami tulajdonban tartanak vagy ilyenekben meglévő ellenőrzésüket fenntartják, gondoskodnak arról, hogy a szabályozó funkció a tulajdonlással, illetve ellenőrzéssel összefüggő tevékenységektől szerkezetileg ténylegesen elkülönüljön.

(3) A tagállamok biztosítják, hogy [az NSZH-k] pártatlanul, átlátható módon és kellő időben intézkedve gyakorolják hatáskörüket. A tagállamok biztosítják, hogy [az NSZH-k] megfelelő anyagi és humán erőforrásokkal rendelkezzenek a rájuk bízott feladatok ellátásához.

(3a) A (4) és az (5) bekezdésben foglalt rendelkezések sérelme nélkül az előzetes piacszabályozásért vagy a vállalkozások közötti jogviták rendezéséért [...] felelős [NSZH-k] a közösségi jogi aktust végrehajtó nemzeti jogszabály értelmében rájuk ruházott feladatok teljesítésével kapcsolatban függetlenül járnak el, és más szervtől nem kérhetnek vagy fogadhatnak el utasításokat. A[z NSZH-k] azonban a nemzeti alkotmányos jogszabályokkal összhangban felügyeletnek vethetők alá. A[z NSZH-k] határozatainak felfüggesztésére vagy felülbírálására kizárólag a 4. cikk szerint létrehozott jogorvoslati szervek rendelkeznek hatáskörrel.

[...]

- 11 Ezen irányelv 4. cikkének (1) bekezdése kimondja:

„A tagállamok biztosítják, hogy nemzeti szinten létezzenek olyan hatékony mechanizmusok, amelyek keretében [az NSZH] határozata által érintett minden felhasználó, illetve elektronikus hírközlő hálózatokat szolgáltató vagy elektronikus hírközlési szolgáltatásokat nyújtó vállalkozás a határozat ellen a felektől független jogorvoslati szervnél jogorvoslattal élhet. E szervnek, amely lehet bíróság, rendelkeznie kell a feladatai hatékony elvégzését lehetővé tevő megfelelő szakértelemmel. A tagállamok biztosítják az ügyek érdemi elbírálását, továbbá azt, hogy hatékony jogorvoslati mechanizmus álljon rendelkezésre.

A jogorvoslat elbírálásáig [az NSZH] határozata hatályban marad, kivéve ha a nemzeti jogszabályokkal összhangban ideiglenes intézkedéseket hoznak.”

- 12 Az említett irányelv 8. cikkének (1)–(4) bekezdése szerint:

„(1) A tagállamok gondoskodnak arról, hogy az ezen irányelvben és a különös [helyesen: az egyedi] irányelvekben meghatározott szabályozási feladatok ellátása során [az NSZH-k] a (2), (3) és (4) bekezdésben meghatározott célok elérésére irányuló minden észszerű intézkedést meghozzanak. Az ilyen intézkedéseknek a célokkal arányosnak kell lenniük.

[...]

(2) A[z NSZH-k] [...] [elő]mozdítják a versenyt az elektronikus hírközlő hálózatok, az elektronikus hírközlési szolgáltatások, a kapcsolódó eszközök [helyesen: létesítmények] és szolgáltatások nyújtása terén [...]

(3) A[z NSZH-k] [...] [hozzá]járulnak a belső piac fejlődéséhez [...]

(4) A[z NSZH-k] [...] [elő]mozdítják az Európai Unió polgárainak érdekeit [...]

- 13 Ugyanezen irányelv 9. cikkének (1) bekezdése kimondja:

„Tekintettel arra, hogy a rádiófrekvenciák fontos társadalmi, kulturális és gazdasági értéket képviselő közjavak, a tagállamok a 8. és 8a. cikkel összhangban biztosítják területükön az elektronikus hírközlési szolgáltatások vonatkozásában a rádiófrekvenciákkal történő hatékony gazdálkodást. Biztosítják, hogy az elektronikus hírközlési szolgáltatások számára történt frekvencia-felosztás és az ilyen rádiófrekvenciákra vonatkozó általános felhatalmazások és egyéni használati jogok kiadását az illetékes nemzeti hatóságok tárgyilagos, átlátható, megkülönböztetéstől mentes és arányos kritériumok alapján végezzék.

E cikk alkalmazása során a tagállamok tiszteletben tartják a vonatkozó nemzetközi egyezményeket, beleértve a Nemzetközi Távközlési Unió (ITU) rádiószabályzatát, és figyelembe vehetnek közrendi megfontolásokat is.”

A versenyirányelv

- 14 A versenyirányelv 2. cikke az elektronikus hírközlő hálózatokra és elektronikus hírközlési szolgáltatásokra vonatkozó kizárólagos és különleges jogokra vonatkozó szabályokat állapítja meg.

- 15 Ezen irányelv „Frekvenciahasználati jogok” című 4. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Nem sértve azokat a tagállamok által – általános érdekű célok érdekében a közösségi joggal összhangban – elfogadott különös kritériumokat és eljárásokat, amelyek a rádiófrekvencia-használati jogoknak a rádióműsor- és televízióműsor-tartalomszolgáltatók részére történő odaítélésére vonatkoznak:

1. A tagállamok nem adhatnak kizárólagos és különleges jogokat rádiófrekvenciák elektronikus hírközlési szolgáltatások nyújtása céljából történő használatára vonatkozóan.
2. Az elektronikus hírközlési szolgáltatásokra szolgáló rádiófrekvenciák kijelölésének objektív, átlátható, megkülönböztetéstől mentes és arányos kritériumokon kell alapulnia.”

A 2017/899 határozat

- 16 A 2017/899 irányelv (8), (9), (11), (15) és (20) preambulumbekkezdése a következőképpen fogalmaz:

„(8) Az [Európai] Uniót is magában foglaló 1. Körzetben [az ITU-nak] a Rádiótávközlési Világértekezlet által 2015-ben elfogadott Nemzetközi Rádiószabályzata a 700 Mhz-es frekvenciasávot megosztott elsődleges jelleggel a műsorszóró és a mozgószolgálat (a légi mozgószolgálat kivételével) számára osztotta fel. A 470–694 Mhz [...] sáv elsődleges jelleggel továbbra is kizárólag a műsorszóró szolgálat számára, másodlagos jelleggel pedig a vezeték nélküli hangfrekvenciás [műsorgyártáshoz és különleges eseményekhez (PMSE) használt berendezések] céljára került felosztásra.

(9) A gyorsan növekvő, vezeték nélküli szélessávú forgalom, valamint a digitális gazdaság növekvő gazdasági, ipari és társadalmi jelentősége szükségessé teszi a vezeték nélküli hálózati kapacitás bővítését. A 700 Mhz-es frekvenciasávba eső spektrum egyszerre biztosítja a további kapacitást és az egyetemes lefedettséget, egyrészt különösen a gazdasági szempontból nehezebb helyzetben lévő vidéki, hegyvidéki, szigeti és egyéb távoli

területeken, amelyeket a nemzeti prioritási területekkel összhangban előre határoznak meg, például a fő szárazföldi közlekedési útvonalak mentén, másrészt a beltéri használat és a nagytávolságú gépek közötti kommunikáció esetében. Ebben az összefüggésben az Unión belüli jó minőségű, földfelszíni vezeték nélküli lefedettség megteremtésére irányuló, az üzemeltetői engedélykötelezettségek legjobb nemzeti gyakorlatára épülő következetes és összehangolt intézkedésekkel kell törekedni [...] azon célkitűzés[...] elérésére, hogy 2020-ra a polgárok Unió-szerte, bel- és kültérben egyaránt a lehető legnagyobb – legalább 30 [megabit/másodperc (Mbps)] – sebességű széles sávhoz férhessenek hozzá, valamint hogy megvalósuljon a gigabites társadalomra vonatkozó ambiciózus elképzelés az Unióban. Ezen intézkedések előmozdítják az innovatív digitális szolgáltatásokat, és hosszú távú társadalmi és gazdasági előnyöket biztosítanak.

[...]

- (11) [...] Ezért a [digitális földfelszíni televíziózás (DTT)] és a PMSE-ágazat hosszú távon kiszámítható szabályozást igényel, amely elegendő spektrumot tesz elérhetővé szolgáltatásaik fenntartható nyújtásának és fejlesztésének biztosításához, különös tekintettel a szabadon vehető televízióadás sugárzására, és ezzel egyidejűleg megfelelő környezetet biztosít a beruházásokhoz, annak érdekében, hogy megvalósuljanak az uniós és a nemzeti audiovizuális politikai célkitűzések, mint például a társadalmi kohézió, a médiapluralizmus és a kulturális sokszínűség. [...]

[...]

- (15) A tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy kellően indokolt esetben a közös 2020-as uniós határidőn túl legfeljebb két évvel elhalasszák a 700 Mhz-es frekvenciasáv használatának lehetővé tételét a vezeték nélküli szélessávú elektronikus hírközlési szolgáltatások nyújtására alkalmas földfelszíni rendszerek számára. Az elhalasztás okai a következők lehetnek: a határokon átnyúló koordináció terén megoldatlan, és egyben káros zavarást okozó problémák jelentkeznek; fejlettebb műsorszórási szabványokra való, a lakosság jelentős részét érintő műszaki átállásra van szükség, és ennek lebonyolítása összetett feladat; az átállás pénzügyi költségei meghaladják az értékesítési eljárás eredményeként várható bevételeket, valamint vis maior. A tagállamoknak meg kell tenniük minden szükséges lépést annak érdekében, hogy ez a lehető legkisebb mértékben eredményezzen káros zavarást az érintett tagállamokban. [...]

[...]

- (20) A tagállamoknak koherens nemzeti ütemterveket kell elfogadniuk annak elősegítése céljából, hogy a 700 Mhz-es frekvenciasáv úgy legyen használható a földfelszíni vezeték nélküli szélessávú elektronikus hírközlési szolgáltatások céljára, hogy közben biztosított legyen a sávban felszámolt televízió-műsorszóró szolgáltatások folytonossága. A tagállamoknak a nemzeti ütemterveket az elfogadásukat követően átlátható módon közzé kell tenniük az Unióban. A nemzeti ütemtervekben ismertetni kell a következőkre vonatkozó tevékenységeket és határidőket: frekvencia-újratervezés, a hálózatot és a végfelhasználói berendezéseket érintő műszaki fejlesztések, a rádióberendezések és a nem rádiós berendezések párhuzamos jelenléte, a meglévő és az új engedélyezési rendszer, a szomszédos sávú spektrumhasználóknak okozott káros zavarás elkerülésére szolgáló mechanizmusok, valamint információ arra vonatkozóan, hogy az esetlegesen felmerülő átállási költségek esetén – többek között a végfelhasználóknál vagy a médiaszolgáltatóknál

jelentkező költségek elkerülése érdekében – lehetőség van-e ezek kompenzációjára. A DTT-t fenntartani kívánó tagállamoknak nemzeti ütemtervükben fontolóra kell venniük azt a lehetőséget, hogy előmozdítsák a műsorszóró berendezések modernizálását, hogy ezáltal a spektrumhasználat szempontjából hatékonyabb technológiákat, például korszerű videoformátumokat (pl. HEVC) vagy jelátviteli technológiákat (pl. DVB-T2) lehessen alkalmazni.”

17 E határozat 1. cikkének (1) bekezdése szerint:

„A tagállamok 2020. június 30-ig lehetővé teszik a vezeték nélküli szélessávú elektronikus hírközlési szolgáltatások nyújtására alkalmas földfelszíni rendszerek számára a [700 Mhz-es frekvenciasáv] használatát [...]

Egy vagy több, e határozat mellékletében meghatározott megfelelő indok fennállása esetén azonban a tagállamok legfeljebb két évvel elhalaszthatják a 700 Mhz-es frekvenciasáv használatának lehetővé tételét. [...] Szükség esetén a tagállamok [az engedélyezési irányelvnek] megfelelően lefolytatják az engedélyezési folyamatot vagy módosítják a már meglévő spektrumhasználati jogokat az ilyen célú igénybevétel lehetővé tétele érdekében.”

A 2018/1972 irányelv

18 A 2018/1972 irányelv 124. cikke (1) bekezdésének szövege a következő:

„A tagállamok 2020. december 21-ig elfogadják és kihirdetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ezen irányelv rendelkezéseinek megfeleljenek. E rendelkezések szövegét haladéktalanul közlik a[z Európai] Bizottsággal.

A tagállamok 2020. december 21-től alkalmazzák ezeket a rendelkezéseket.

[...]”

Az olasz jog

19 A 2018. december 30-i legge n. 145 – Bilancio di previsione dello Stato per l'anno finanziario 2019 e bilancio pluriennale per il triennio 2019–2021 (a 2019. évre vonatkozó költségvetés tervezetéről és a 2019 és 2021 közötti hároméves időszakra vonatkozó többéves költségvetésről szóló 145. sz. törvény, a GURI 2018. december 31-i 302. száma) által módosított 2017. december 27-i legge n. 205 – Bilancio di previsione dello Stato per l'anno finanziario 2018 e bilancio pluriennale per il triennio 2018–2020 (a 2018. évre vonatkozó költségvetés tervezetéről és a 2018 és 2020 közötti hároméves időszakra vonatkozó többéves költségvetésről szóló 205. sz. törvény, a GURI 2017. december 29-i 302. száma) (a továbbiakban: 205/2017. sz. törvény) 1. cikkének 1031. bekezdése kimondja:

„A [DDT] szolgáltatásra nemzeti és helyi szinten odaítélt, valamint a III. VHF-sávban és a 470–694 Mhz-es sávban kiosztott valamennyi frekvenciát – az uniós és nemzeti audiovizuális politika társadalmi kohézióra, médiapluralizmusra és kulturális sokszínűségekre vonatkozó célkitűzéseivel, valamint a legfejlettebb technológiák alkalmazása révén lehetővé váló hatékonyabb spektrumgazdálkodás céljával összhangban – az 1032. bekezdésben meghatározott ütemtervnek megfelelően kell felszabadítani. Azokat a frekvenciahasználati jogokat, amelyekkel e törvény hatálybalépésekor a nemzeti hálózatüzemeltetők rendelkeznek – az első mondatban foglaltakkal azonos célokból, a[z AGCOM] által a frekvenciahasználati jogok odaítélése céljából legkésőbb 2019.

március 31-ig meghatározott kritériumok alapján – a DVB-T2 technológia révén újonnan létrehozott nemzeti multiplexek átviteli kapacitásának használatára vonatkozó jogokká kell átalakítani. A[z AGCOM] – a hálózatok esetleges átalakítási és kivitelezési költségei mérséklésének, az 1032. bekezdésben meghatározott átmeneti időszak lerövidítésének, valamint a végfelhasználókat érintő költségek és hatások minimalizálásának szükségességét figyelembe véve – legkésőbb 2019. március 31-ig meghatározza [a 470–694 Mhz UHF-sávban] a [TNT] szolgáltatásra az 1030. bekezdés szerint tervezett frekvenciahasználati jogok nemzeti hálózatüzemeltetők részére nemzeti szinten történő odaítélésének kritériumait. A gazdaságfejlesztési minisztérium legkésőbb 2019. június 30-ig intézkedik a harmadik mondatban említett frekvenciahasználati jogoknak a[z AGCOM] által ugyanebben a mondatban meghatározott kritériumok alapján a nemzeti hálózatüzemeltetők részére történő megadásáról. [...]

20 A 205/2017. sz. törvény 1. cikkének 1031-bis bekezdése szerint:

„A használati jogok 1031. bekezdés szerinti átalakítására szántakhoz képest kiegészítő jellegű és a[z AGCOM] által a [frekvenciák felosztására vonatkozó nemzeti terv] keretében tervezett, a nemzeti hálózatüzemeltetők, valamint a közszolgálati hírközlés és multimédia koncessziójogosultja részére földfelszíni digitális televíziós szolgáltatásra szánt, nemzeti szinten rendelkezésre álló átviteli többletkapacitásnak, valamint földfelszíni frekvenciáknak az odaítélése a verseny újbóli megnyitása nélküli olyan visszerhes eljárásban történik, amelyet a gazdaságfejlesztési minisztérium 2019. november 30-ig indít meg a[z AGCOM] által [...] 2019. szeptember 30-ig meghatározott eljárások végrehajtása céljából, a következő elvek és kritériumok alapján:

- a) az átviteli kapacitást és a frekvenciákat fél multiplexnyi méretű tételekben kell odaítélni;
- b) az ajánlatok minimális értékét a[z AGCOM] által megállapított piaci értékek alapján kell meghatározni;
- c) a benyújtott pénzügyi ajánlatok értékét figyelembe kell venni;
- d) a szolgáltatás folytonosságát, a technológiai átállás gyorsaságát, valamint az ágazatban működő nemzeti hálózatüzemeltetők – ideértve a közszolgálati rádió-, televízió- és multimédiaszolgáltatás koncessziós jogosultját is – által rendelkezésre bocsátott technológiai infrastruktúra minőségét biztosítani kell;
- e) a nemzeti hálózatüzemeltetők ágazatban szerzett tapasztalatait – különösen a digitális műsorszóró hálózatok megvalósítása terén – hasznosítani kell;
- f) a spektrumhatékonyság, a szakmai felkészültség és az ágazatban megszerzett kompetenciák, a technológiai innováció, valamint az átviteli kapacitás és a további frekvenciák optimális, hatékony és időben történő hasznosítását biztosító strukturális kapacitást ki kell aknázni;
- g) a spektrum lehető legjobb hasznosítását biztosítani kell, figyelembe véve a jó minőségű [TNT] tartalmak jelenlegi szolgáltatását az olasz lakosság lehető legszélesebb köre számára; [...]

21 A 205/2017. sz. törvény 1. cikkének 1037. bekezdése kimondja:

„A frekvenciahasználati jogok odaítélésére, a pályázati felhívásokra és a 1026–1036. bekezdésben említett egyéb eljárásokra – különösen a [DTT] szolgáltatás számára rendelt frekvenciák

felszabadítására irányuló eljárásokra – vonatkozó jogviták a közigazgatási bíróság kizárólagos hatáskörébe tartoznak [...] Az 1026–1036. pontban említett eljárások keretében elfogadott jogi aktusok és intézkedések megsemmisítése – a frekvenciák gyors felszabadításához és odaítéléséhez fűződő kiemelkedő nemzeti érdek folytán – nem eredményezi a korábbi helyzet visszaállítását vagy a természetbeni kártérítést, és az esetleges károk megtérítésére kizárólag pénzbeli kártérítés útján kerülhet sor. A biztosítási intézkedések hatálya egy ideiglenes összeg megfizetésére korlátozódik.”

Az alapeljárások és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 22 A Cairo Network és az Europa Way DTT-hálózatüzemeltetők, amelyek egyenként egy, DVB-T technológiájú multiplex használatára vonatkozó jog jogosultjai voltak. A Persidera szintén DTT-hálózatüzemeltető, amely öt DVB-T technológiájú multiplex használatára vonatkozó jog jogosultja volt.
- 23 Az olasz jogalkotó úgy ítélte meg, hogy a 700 Mhz-es frekvenciasáv átalakítása szükségessé teszi bizonyos számú frekvencia felszabadítását az ötödik generációs mobiltelefon-szolgáltatás (a továbbiakban: 5G) bevezetésének lehetővé tétele érdekében. Következésképpen e jogalkotó felhatalmazta az AGCOM-ot arra, hogy olyan határozatokat fogadjon el, amelyek célja egyrészt a DVB-T technológiájú multiplexek használatára vonatkozó meglévő jogoknak a DVB-T2 technológiájú multiplexek átviteli kapacitása használatára vonatkozó joggá történő átalakítása, másrészt pedig a DVB-T és a DVB-T2 technológiák közötti átmenet révén felszabaduló további átviteli kapacitás használatára vonatkozó jog visszterhes eljárás keretében történő odaítélése.
- 24 Az AGCOM e célból több határozatot fogadott el.
- 25 Közelebbről, a 39/19/CONS határozatban meghatározta a DTT-frekvenciák kiosztására vonatkozó új nemzeti tervet. E határozat többek között összesen 12 nemzeti DVB-T2 technológiájú multiplexet, valamint olyan konfigurációs paramétereket írt elő, amelyek alapján megállapították a 20 országos DVB-T technológiájú multiplex 10 országos DVB-T2 technológiájú multiplexszel való felváltásának elvét.
- 26 A 129/19/CONS határozatával az AGCOM meghatározta a DVB-T technológiájú multiplexek használatára vonatkozó jogoknak a DVB-T2 technológiájú multiplexek átviteli kapacitásának használatára vonatkozó jogokká történő átalakítására, valamint nemzeti szinten a további átviteli kapacitás használatára vonatkozó jogok odaítélésére alkalmazandó kritériumokat.
- 27 Az AGCOM az 562/20/CONS határozatával meghatározta az e további átviteli kapacitás használatára vonatkozó jogok visszterhes odaítélésére irányuló eljárás részletes szabályait. Az 564/20/CONS határozattal megindította ezt az eljárást.
- 28 Az AGCOM által meghatározott átalakítási kritériumok alapján a Persidera 2,5 DVB-T2 technológiájú multiplex átviteli kapacitása használatára vonatkozó jogot kapott, míg a Cairo Network és az Europa Way egyenként 0,5 ilyen multiplex átviteli kapacitása használatára vonatkozó jogot kapott. A visszterhes odaítélési eljárás végén a Cairo Network és a Persidera egyenként további, 0,5 DVB-T2 technológiájú multiplex átviteli kapacitása használatára vonatkozó jogot szereztek.

- 29 A Cairo Network, az Europa Way és a Persidera a 700 Mhz-es frekvenciasáv átalakítására irányuló eljárás keretében elfogadott több jogi aktus megsemmisítése iránti keresetet nyújtott be, köztük az AGCOM 39/19/CONS és 129/19/CONS határozat ellen is.
- 30 E kereseteket a Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (Lazio tartomány közigazgatási bírósága, Olaszország) ítéleteivel elutasította.
- 31 A Cairo Network, az Europa Way és a Persidera fellebbezést nyújtott be ezen ítéletekkel szemben a kérdést előterjesztő bírósághoz, a Consiglio di Statohoz (államtanács, Olaszország). Fellebbezéseik alátámasztására e társaságok többek között arra hivatkoztak, hogy az olasz jogalkotó nem tartotta tiszteletben az AGCOM függetlenségét, hogy a DVB-T technológiájú multiplexek használatára vonatkozó jogokat megsértették, valamint hogy a 700 Mhz-es frekvenciasáv átalakítására irányuló eljárást szabálytalanul folytatták le, mivel nem vették figyelembe azt a körülményt, hogy egyes gazdasági szereplők korábban jogellenesen előnyös piaci pozíciót szereztek a DTT piacán.
- 32 A Consiglio di Stato (államtanács) – mivel úgy ítéli meg, hogy az uniós jog értelmezésével kapcsolatban több nehézséggel szembesül – a C-764/23. és a C-765/23. sz. ügyben elsőként azt vizsgálja, hogy a Cairo Network és az Europa Way számára biztosított bírói jogvédelem hatékony-e. A kérdést előterjesztő bíróság ugyanis kételkedik abban, hogy a korábbi helyzet visszaállításának vagy a természetbeni kártérítésnek a teljes kizárása lehetővé teszi-e a DVB-T frekvenciák használatára vonatkozó jogok jogosultjai számára a megfelelő védelem biztosítását, valamint a közérdek megóvását.
- 33 Másodikként e bíróság azt vizsgálja, hogy az olasz jogalkotó túlzottan szűkítette-e az AGCOM mérlegelési mozgásterét, és ezáltal sértette-e annak függetlenségét. E tekintetben megállapítja, hogy az AGCOM által a 700 Mhz-es frekvenciasáv átalakítási folyamatának keretében elfogadott határozatokat jelentősen befolyásolták az olasz jogszabályi rendelkezések. Így a rádiófrekvenciák használatára vonatkozó jogok átváltási együtthatóját az AGCOM határozta meg, többek között abból a célból, hogy lehetővé tegye az e jogalkotó által előírt visszterhes eljárás lefolytatását. Ezenkívül e jogalkotó ezt az eljárást a saját maga által meghatározott kritériumoknak és elveknek vetette alá, különösen azért, hogy engedélyezze az érintett piacot uraló inkumbens szolgáltatók részvételét az említett eljárásban.
- 34 Harmadikként a Consiglio di Stato (államtanács) úgy véli, hogy a korábbi rádiófrekvenciák használatára vonatkozó jogok átalakításának részleges jellege – amely az AGCOM által megállapított átváltási együttható alkalmazásából ered – hátrányos helyzetbe hozta azokat a gazdasági szereplőket, akik egyetlen, DVB-T technológiájú multiplex használatára vonatkozó joggal rendelkeztek, mivel arra kényszerítette őket, hogy vagy a használati jogok visszterhes odaítélésére irányuló eljáráshoz folyamodjanak, vagy egymással kössenek megállapodásokat annak érdekében, hogy a korábbi rádiófrekvenciák használatára vonatkozó jogaik átalakítása előtt rendelkezésükre állóval egyenértékű átviteli kapacitást szerezzenek.
- 35 Negyedikként e bíróság azt vizsgálja, hogy az uniós jog szempontjából elegendőnek tekinthető-e az olasz hatóságok által az egyes érintett gazdasági szereplők helyzetének figyelembevétele az olasz audiovizuális ágazat történeti fejlődésére tekintettel.
- 36 Ezen ágazat szervezése során ugyanis több szabálytalanság történt, amelyekről a Bíróság a 2008. január 31-i Centro Europa 7 ítéletben (C-380/05, EU:C:2008:59) és a 2017. július 26-i Persidera ítéletben (C-112/16, EU:C:2017:597) határozott. Tekintettel az e jogsértések orvoslása

érdekében már elfogadott különböző intézkedésekre, az AGCOM úgy ítélte meg, hogy a 700 Mhz-es frekvenciasáv átalakításának folyamata során a strukturális intézkedések elfogadása nem lenne megfelelő, és olyan hatásokkal járna, amelyek túlmutatnának a szóban forgó jogsértések orvoslása érdekében szükséges piaci kiegyensúlyozáson. Az AGCOM tehát elegendőnek ítélte, hogy a rádiófrekvenciák használatára vonatkozó jogok visszterhes odaítélésére irányuló eljárás keretében a pluralizmus és a verseny előmozdítását célzó aszimmetrikus szabályokat írjon elő. Márpedig a kérdést előterjesztő bíróságnak kétségei vannak azzal kapcsolatban, hogy az AGCOM e döntése összeegyeztethető-e az uniós joggal.

- 37 Ötödikként és végül, a C-764/23. sz. ügyben e bíróság olyan elemeket tárt fel, amelyekről úgy ítéli meg, hogy alkalmasak a Cairo Network tekintetében a védelemre érdemes jogos bizalom megalapozására. Így hangsúlyozza, hogy e társaság visszterhes eljárás keretében szerezte meg a rádiófrekvenciák használatára vonatkozó korábbi jogokat, amelynek pályázati felhívása kifejtette, hogy az a DVB-rendszerek – így a DVB-T szabvány, valamint annak későbbi technológiai fejlesztései – rádiófrekvenciák használatára vonatkozó jogainak odaítélésére irányult, hogy a nyertes ajánlattevő a frekvenciák távközlési szolgáltatók részére történő odaítélése céljából való felszabadításakor ugyanolyan lefedettségű frekvenciát, valamint ugyanolyan időtartamú jogosultságot kapjon, továbbá hogy az odaítélt frekvencia 20 éves időtartamra szóljon.
- 38 E körülmények között a Consiglio di Stato (államtanács) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és a C-764/23. sz. ügyben előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:
- „1) Úgy kell-e értelmezni az uniós jogot, különösen az EUSZ 6. cikk és EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második részét a [Charta] 47. cikkének, a [keretirányelv] 4. cikke (1) bekezdése első albekezdésének, valamint a [2018/1972] irányelv 31. cikkének tükrében, hogy azzal ellentétes az olasz jogban irányadó szabályozáshoz (a 205/2017. sz. törvény 1. cikkének 1037. bekezdéséhez) hasonló olyan nemzeti szabályozás, amely az uniós jog hatálya alá tartozó helyzetben korlátozza a megsemmisítés iránti kereset joghatásait azáltal, hogy megakadályozza a korábbi helyzet visszaállítását vagy a természetbeni kártérítést, és – a hatékony bírói jogvédelmet aláásva – ideiglenes összeg megfizetésére korlátozza a biztosítási intézkedést?
- 2) Úgy kell-e értelmezni az uniós jogot, különösen a [keretirányelv] 3. cikkének (3) és (3a) bekezdését, 8. és 9. cikkét, valamint a [2018/1972] irányelv 5., 6., 8., 9. és 45. cikkét, hogy azokkal ellentétes az olasz jogrendbe [a 205/2017. sz. törvény 1. cikkének 1031-bis bekezdése által bevezetett] hasonló rendszer, amennyiben az megfosztja a független közigazgatási hatóságot a szabályozási funkcióitól vagy azokat legalábbis jelentős mértékben korlátozza azáltal, hogy előírja a további átviteli kapacitásnak visszterhes eljárás keretében, a gazdaságilag legelőnyösebb ajánlat szempontja alapján történő odaítélését, az inkumbens szolgáltatók szereplők részvételével?
- 3) Úgy kell-e értelmezni az uniós jogot, különösen a [keretirányelv] 8. és 9. cikkét, az [engedélyezési irányelv] 3., 5., 7. és 14. cikkét, a [versenyirányelv] 2. és 4. cikkét, a [2017/899] határozat (11) és (20) preambulumbekzdését, valamint a méltányosságnak, a hátrányos megkülönböztetés tilalmának, a verseny védelmének és a bizalomvédelemnek az elvét, hogy azzal ellentétes az irányadó nemzeti szabályozás (a 205/2017. sz. törvény 1. cikkének 1030., 1031., 1031-bis, 1031-ter és 1032. bekezdése), valamint az [AGCOM] 39/19/CONS., 128/19/CONS. és 564/20/CONS. sz. határozata és a digitális televíziós szolgáltatásra szánt frekvenciák használati jogainak odaítélésére vonatkozó határozatok által bevezetett

rendszerhez hasonló olyan rendszer, amely a »frekvenciahasználati jogok« »átviteli kapacitás használati jogokká« történő átalakítása céljából nem egyenértékű átváltást ír elő, hanem az átviteli kapacitás egy részét visszterhes eljárásra tartja fenn, ezáltal az idő során jogszerűen megszerzett jogosultságok megőrzésének biztosítása érdekében további költségeket ró a gazdasági szereplőre?

- 4) Úgy kell-e értelmezni az uniós jogot, különösen a [keretirányelv] 8. és 9. cikkét, az [engedélyezési irányelv] 3., 5., 7. és 14. cikkét, a [versenyirányelv] 2. és 4. cikkét, a [2017/899] határozat (11) és (20) preambulumbekzdését, a méltányosságnak, a hátrányos megkülönböztetés tilalmának, a verseny védelmének és a bizalomvédelemnek az elvét, valamint az arányosságnak és a megfelelőségnek az elvét, hogy azzal ellentétes az irányadó nemzeti szabályozás (a 205/2017. sz. törvény 1. cikkének 1030., 1031., 1031-bis, 1031-ter és 1032. bekezdése), valamint az AGCOM 39/19/CONS., 128/19/CONS. és 564/20/CONS. sz. határozata és a digitális televíziós szolgáltatásra szánt frekvenciák használati jogainak kiosztására vonatkozó határozatok által bevezetett rendszerhez hasonló olyan rendszer, amely nem alkalmaz strukturális jellegű intézkedéseket a korábban kialakult egyenlőtlen helyzet orvoslására, figyelemmel a nemzeti és az uniós ítélkezési gyakorlatban korábban megállapított szabálytalanságokra is, és nem különbözteti meg a frekvenciát visszterhes versenyeljárás eredményeként az e frekvencia megtartása jogának biztosítása mellett megszerző gazdasági szereplő helyzetét, vagy éppen ellenkezőleg, megfelelőek és arányosak-e az AGCOM által az eredetileg úgynevezett túllépő hálózatokkal rendelkező, inkumbens szolgáltatók helyzetében lévő vállalkozásokkal szemben hozott nem strukturális intézkedések?
- 5) Úgy kell-e értelmezni az uniós jogot, különösen a [keretirányelv] 8. és 9. cikkét, az [engedélyezési irányelv] 3., 5., 7. és 14. cikkét, a [versenyirányelv] 2. és 4. cikkét, a [2017/899] határozat (11) és (20) preambulumbekzdését, a méltányosságnak, a hátrányos megkülönböztetés tilalmának, a verseny védelmének és a bizalomvédelemnek az elvét, valamint az arányosságnak és a megfelelőségnek az elvét, hogy azzal ellentétes az irányadó nemzeti szabályozás (a 205/2017. sz. törvény 1. cikkének 1030., 1031., 1031-bis, 1031-ter és 1032. bekezdése), valamint a[z AGCOM] 39/19/CONS., 128/19/CONS. és 564/20/CONS. sz. határozata és a digitális televíziós szolgáltatásra szánt frekvenciák használati jogainak odaítélésére vonatkozó határozatok által bevezetett rendszerhez hasonló olyan rendszer, amely nem veszi figyelembe az olyan gazdasági szereplőben keltett jogos bizalmat, amely a frekvenciahasználati jogot olyan visszterhes versenyeljárás eredményeként szerezte meg, amely kifejezetten előírta a hasonló lefedettségű, és a használati jog időtartamával egyenértékű időtartamra szóló frekvencia biztosítását?”

- 39) Az említett körülmények között a Consiglio di Stato (államtanács) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és a C-765/23. sz. ügyben előzetes döntéshozatal céljából négy, a C-764/23. sz. ügyben előterjesztett első, második, harmadik és negyedik kérdéshez hasonló kérdést terjeszt a Bíróság elé.
- 40) Ugyanezen körülmények között a Consiglio di Stato (államtanács) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és a C-766/23. sz. ügyben előzetes döntéshozatal céljából két, a C-764/23. sz. ügyben előterjesztett második és harmadik kérdéshez hasonló kérdést, valamint a következő harmadik kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„Úgy kell-e értelmezni az uniós jogot, különösen a [keretirányelv] 8. és 9. cikkét, az [engedélyezési irányelv] 3., 5., 7. és 14. cikkét, a [versenyirányelv] 2. és 4. cikkét, a [2017/899] határozat (11) és (20) preambulumbekzdését, a méltányosságnak, a hátrányos megkülönböztetés tilalmának, a

verseny védelmének és a bizalomvédelemnek az elvét, valamint az arányosságnak és a megfelelőségnek az elvét, hogy azzal ellentétes az olasz jogban a [145/18. sz. törvény] 1. cikkének 1101–1108. bekezdése, a [205/2017. sz. törvény] 1. cikkének 1030., 1031., 1031-bis, 1031-quater, 1032., 1033., 1034. és 1037. bekezdése, az AGCOM 39/19/CONS. [...], 128/19/CONS. és 129/19/CONS. sz. határozata, valamint az ezekhez kapcsolódó [és] a digitális televíziós szolgáltatásra szánt frekvenciák használati jogainak odaítélésére vonatkozó határozatok által bevezetett rendszerhez hasonló, strukturális jellegű intézkedéseket – a korábban kialakult egyenlőtlen helyzet megszüntetése céljából – kompenzációt és/vagy az egyensúly helyreállítását célzó nem strukturális intézkedések esetén sem alkalmazó olyan rendszer, amely a gazdasági szereplővel szemben további költségekkel és terhekkel járó visszterhes eljárásról rendelkezik, vagy az [uniós] joggal – különösen az arányosság és a megfelelőség elve, valamint a 2017. július 26-i Persidera ítéletben (C-112/16, EU:C:2017:597) megállapított elvek tükrében – ellentétes-e a fentihez hasonló rendszer már csak a rendszer fejlődésének egésze és annak a jelen [határozat] indokolásában megjelölt, nemzeti és nemzetek feletti ítélkezési gyakorlatban megállapított »anomáliái«, »hiányosságai« és »szabálytalanságai« miatt is, vagy pedig elégségesek a rendszer egyensúlyának helyreállítása céljából az AGCOM által elfogadott, nem strukturális intézkedések?”

- 41 A Bíróság elnöke a 2024. február 27-i határozatával az eljárás írásbeli és a szóbeli szakaszának lefolytatása, valamint az ítélet meghozatala céljából egyesítette a C-764/23–C-766/23. sz. ügyeket.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

A Bíróság hatásköréről

- 42 A Radiotelevisione italiana SpA (RAI) azt állítja, hogy a Bíróság nem rendelkezik hatáskörrel a C-764/23. és a C-765/23. sz. ügyben előterjesztett első és negyedik kérdés, valamint a C-766/23. sz. ügyben előterjesztett harmadik kérdés megválaszolására, mivel e kérdésekkel a kérdést előterjesztő bíróság arra kéri a Bíróságot, hogy határozzon az alapügyben szóban forgó olasz szabályozásnak az uniós joggal való összeegyeztethetőségéről és az AGCOM által elfogadott aktusok jogszerűségéről.
- 43 E vonatkozásban emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 267. cikk által létrehozott együttműködési rendszer a tagállami bíróságok és a Bíróság feladatainak egyértelmű szétválasztásán alapul. A fenti cikk alapján kezdeményezett eljárás keretében a nemzeti jogszabályok értelmezése a nemzeti bíróságok feladata, nem pedig a Bíróságé, és ez utóbbi nem dönthet a belső jogszabályoknak az uniós jogi rendelkezésekkel való összeegyeztethetőségéről. A Bíróság azonban hatáskörrel rendelkezik arra, hogy tájékoztassa a nemzeti bíróságot minden olyan, az uniós jog értelmezésére vonatkozó szempontról, amely lehetővé teszi számára a belső jogszabályok uniós jogi rendelkezésekkel való összeegyeztethetőségének értékelését (lásd: 1985. március 21-i Celestri & C. ítélet, 172/84, EU:C:1985:137, 12. pont; 2008. július 1-jei MOTOE-ítélet, C-49/07, EU:C:2008:376, 30. pont; 2017. július 26-i Europa Way és Persidera ítélet, C-560/15, EU:C:2017:593, 35. pont).
- 44 A jelen egyesített ügyekben a kérdést előterjesztő bíróság a kérdéseivel éppen arra kéri a Bíróságot, hogy adjon ilyen értelmezési szempontokat, így a Bíróság hatáskörrel rendelkezik e kérdések megválaszolására.

Az elfogadhatóságról

- 45 A RAI és a Mediaset SpA vitatja az előzetes döntéshozatal iránti kérelmek egészének vagy egy részének elfogadhatóságát.
- 46 Elsőként, a RAI és a Mediaset arra hivatkozik, hogy az előzetes döntéshozatalra utaló határozatok nem tartalmazzák a szükséges információkat ahhoz, hogy a Bíróság valamennyi feltett kérdésre választ adhasson. Közelebbről a RAI mindenekelőtt úgy véli, hogy a kérdést előterjesztő bíróság nem ismertette teljes körűen a 700 Mhz-es frekvenciasáv átalakítási folyamatát. Ezt követően a Mediaset előadja, hogy e bíróság nem fejtette ki sem azokat az okokat, amelyek miatt a C-764/23. és a C-765/23. sz. ügyben előterjesztett harmadik kérdésben, valamint a C-766/23. sz. ügyben előterjesztett második kérdésben említett uniós jogi rendelkezések alkalmazandók lennének a jelen ügyben, sem pedig azokat az okokat, amelyek miatt kétségbe vonta az alapügyben szóban forgó olasz szabályozásnak az e rendelkezésekkel való összeegyeztethetőségét. Végül a Mediaset szerint az említett bíróság nem szolgáltatott elegendő információt a Bíróság számára a C-764/23. sz. ügyben előterjesztett ötödik kérdés megválaszolásához.
- 47 Másodszor a RAI és a Mediaset úgy véli, hogy az alapügy eldöntéséhez nem szükséges válaszolni a C-764/23. és a C-765/23. sz. ügyben előterjesztett harmadik és negyedik kérdésre, valamint a C-766/23. sz. ügyben előterjesztett második és harmadik kérdésre. Az olasz hatóságok által már elfogadott intézkedések ugyanis elegendőek voltak az olasz audiovizuális ágazatban a kérdést előterjesztő bíróság által hivatkozott múltbeli jogsértések következményeinek orvoslására. Ezenkívül e jogsértéseknek az előzetes döntéshozatalra utaló határozatokban szereplő ismertetése hibákat, valamint pontatlanságokat tartalmaz. Egyébiránt e kérdések részben a DVB-T2 technológiájú multiplexek átviteli kapacitásai használati jogának visszerthes odaítélésére irányuló eljárásra vonatkoznak, noha ez az eljárás nem képezi az alapeljárások tárgyát.
- 48 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a Bíróság és a nemzeti bíróságok között az EUMSZ 267. cikk alapján létrehozott együttműködés keretében kizárólag az alapügyben eljáró és a meghozandó bírósági határozatért felelős nemzeti bíróság feladata, hogy az ügy sajátosságaira tekintettel megítélje az előzetes döntéshozatalra utaló határozatnak az ítélete meghozatala tekintetében fennálló szükségességét és a Bíróság elé terjesztett kérdések relevanciáját. Következésképpen, ha a feltett kérdések az uniós jog értelmezésére vonatkoznak, a Bíróság főszabály szerint köteles határozatot hozni (lásd: 1988. április 21-i Pardini ítélet, 338/85, EU:C:1988:194, 8. pont; 2023. július 24-i Lin ítélet, C-107/23 PPU, EU:C:2023:606, 61. pont).
- 49 Ebből következik, hogy az uniós jogra vonatkozó kérdések releváns voltát vélelmezni kell. A Bíróság csak akkor tagadhatja meg a nemzeti bíróság által előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelem elbírálását, ha az uniós jog kért értelmezése nyilvánvalóan nincs összefüggésben az alapügy tényállásával vagy tárgyával, ha a probléma hipotetikus jellegű, vagy ha nem állnak a Bíróság rendelkezésére azok a ténybeli vagy jogi elemek, amelyek szükségesek ahhoz, hogy az elé terjesztett kérdésekre hasznos választ adhasson (lásd: 2000. július 13-i Idéal tourisme ítélet, C-36/99, EU:C:2000:405, 20. pont; 2023. július 24-i Lin ítélet, C-107/23 PPU, EU:C:2023:606, 62. pont).
- 50 Ebben az összefüggésben egyrészt az előzetes döntéshozatalra utaló határozatok feltételezett hiányos jellegére alapított érveket illetően hangsúlyozni kell, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint, amelyet már az eljárási szabályzat 94. cikkének a) és b) pontja is tükröz, az uniós jognak a nemzeti bíróság számára hasznos értelmezéséhez szükséges, hogy a nemzeti

bíróság meghatározza az általa előterjesztett kérdések ténybeli és szabályozási hátterét, vagy legalábbis kifejtse azokat a ténybeli körülményeket, amelyeken e kérdések alapulnak. Ezenfelül az eljárási szabályzat 94. cikkének c) pontja értelmében nélkülözhetetlen, hogy az előzetes döntéshozatalra utaló határozat tartalmazza azon okok ismertetését, amelyek miatt a kérdést előterjesztő bíróságban kérdés merült fel egyes uniós jogi rendelkezések értelmezésére vagy érvényességére vonatkozóan, valamint azt a kapcsolatot, amelyet az említett bíróság e rendelkezések és az alapeljárásban alkalmazandó nemzeti szabályozás között felállít (lásd: 1993. január 26-i Telemarsicabruzzo és társai ítélet, C-320/90–C-322/90, EU:C:1993:26, 6. pont; 2000. június 28-i Laguillaumie végzés, C-116/00, EU:C:2000:350, 16. pont; 2024. október 4-i Bezirkshauptmannschaft Landeck [Mobiltelefonon tárolt személyes adatokhoz való hozzáférésre tett kísérlet] ítélet, C-548/21, EU:C:2024:830, 48. pont).

- 51 A jelen ügyben az előzetes döntéshozatalra utaló határozatok részletesen ismertetik azt a ténybeli és szabályozási hátteret, amelybe az előterjesztett kérdések illeszkednek, valamint azokat az okokat, amelyek miatt a kérdést előterjesztő bíróság kételkedett abban, hogy az alapügyben szóban forgó olasz szabályozás összeegyeztethető-e az uniós joggal.
- 52 Ebből következik, hogy e határozatok megfelelnek az eljárási szabályzat 94. cikkében előírt követelményeknek, és ezért elegendő információt tartalmaznak ahhoz, hogy a Bíróság választhasson e kérdésekre.
- 53 Másrészt meg kell állapítani, hogy az arra alapított érvek, miszerint az alapeljárások eldöntéséhez az említett kérdések némelyikére nem szükséges válaszolni, részben az alapügyben szóban forgó ténybeli helyzetnek a kérdést előterjesztő bíróság által elfogadottól eltérő leírásán alapulnak. A RAI és a Mediaset tehát azt kifogásolja, hogy az előzetes döntéshozatalra utaló határozatok bemutatták az olasz audiovizuális ágazatban korábban elkövetett jogsértéseket és azok következményeit.
- 54 Márpedig a nemzeti bíróságok és a Bíróság feladatainak a jelen ítélet 43. pontjában említett világos szétválasztása keretében az ügy tényállásának megítélése a nemzeti bíróság hatáskörébe tartozik, amelynek feladata, hogy az ügy sajátosságaira figyelemmel megítélje mind az előzetes döntéshozatal szükségességét ítéletének meghozatala szempontjából, mind pedig a Bíróság elé terjesztendő kérdések jelentőségét, míg a Bíróság a nemzeti bíróság által rendelkezésre bocsátott tények alapján kizárólag az uniós jogi rendelkezés értelmezéséről és érvényességéről foglalhat állást (lásd: 1978. március 16-i Oehlschläger ítélet, 104/77, EU:C:1978:69, 4. pont; 2021. április 20-i Repubblika ítélet, C-896/19, EU:C:2021:311, 28. pont).
- 55 Következésképpen a RAI és a Mediaset azon érvei, amelyek az olasz audiovizuális ágazatban korábban elkövetett jogsértések és azok következményeinek általuk elvégzett értékelésén alapulnak, nem vezethetnek annak megállapításához, hogy az előterjesztett kérdések némelyike elfogadhatatlan.
- 56 Egyébiránt az a körülmény, hogy az alapkeresetek nem közvetlenül az AGCOM-nak a rádiófrekvencia-használati jogok visszatérítésére irányuló eljárást szabályozó aktusai ellen irányulnak, nem elegendő annak megállapításához, hogy az előterjesztett kérdéseket – amennyiben azok erre az eljárásra vonatkoznak – elfogadhatatlannak kell nyilvánítani.
- 57 Nem vitatott ugyanis, hogy e kérdések arra irányulnak, hogy a kérdést előterjesztő bíróság számára olyan információkat szolgáltatassanak, amelyek lehetővé teszik számára a korábbi rádiófrekvencia-használati jogok átalakítására irányuló eljárás uniós joggal való

összeegyeztethetőségének értékelését. Márpedig az előzetes döntéshozatalra utaló határozatokból kitűnik, hogy Olaszországban a 700 Mhz-es frekvenciasáv átalakítása keretében ezt az eljárást a rádiófrekvencia-használati jogok visszterhes odaítélésére irányuló eljárással összehangolt módon hajtják végre, így nem állapítható meg, hogy az említett kérdéseknek az utóbbi eljáráshoz kapcsolódó vonatkozásai nyilvánvalóan nem állnak összefüggésben az alapeljárásokkal.

58 Következésképpen valamennyi előterjesztett kérdésre választ kell adni.

Az ügy érdeméről

59 Elöljáróban meg kell állapítani, hogy bár az előterjesztett kérdések többek között a 2018/1972 irányelv értelmezésére vonatkoznak, ezen irányelv 124. cikkének (1) bekezdéséből az következik, hogy a tagállamok az ezen irányelv átültetésére irányuló szabályokat 2020. december 21-től alkalmazzák. Következésképpen, mivel e kérdések az ezen időpontot megelőzően elfogadott olasz szabályozásnak az uniós joggal való összeegyeztethetőségére vonatkoznak, az említett kérdéseket az ezen időpontot megelőzően hatályban lévő uniós jogi aktusok alapján kell megvizsgálni.

A C-764/23. és a C-765/23. sz. ügyben előterjesztett első kérdésekről

60 A C-764/23. és C-765/23. sz. ügyben előterjesztett első kérdéseivel, amelyek azonosak, a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a keretirányelv 4. cikkének az EUSZ 6. cikkel és az EUSZ 19. cikkel, valamint a Charta 47. cikkével összefüggésben értelmezett (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely egyrészt a 700 Mhz-es frekvenciasáv átalakítása keretében a rádiófrekvencia-használati jogok odaítélésére vonatkozó jogi aktusokkal szemben a gazdasági szereplők által előterjesztett keresetek joghatásait a pénzübeli kártérítésre korlátozza, másrészt pedig az ilyen keresetek elbírálásáig elrendelhető biztosítási intézkedések terjedelmét egy ideiglenes összeg megfizetésére korlátozza.

61 Bár e kérdések az EUSZ 6. cikkekre hivatkoznak, először is meg kell állapítani, hogy az általános jellegű rendelkezés, amely az említett kérdések elemzése szempontjából irreleváns (lásd analógia útján: 2021. november 23-i IS [Az előzetes döntéshozatalra utaló végzés törvénysértő jellege] ítélet, C-564/19, EU:C:2021:949, 98. pont).

62 A keretirányelv 4. cikke (1) bekezdésének első albekezdése előírja a tagállamok számára, hogy rendelkezzenek olyan hatékony jogorvoslati mechanizmusokról, amelyek keretében [az NSZH] határozata által érintett minden felhasználó, illetve elektronikus hírközlő hálózatokat szolgáltató vagy elektronikus hírközlési szolgáltatásokat nyújtó vállalkozás a határozat ellen a feladatai hatékony ellátásához megfelelő szakértelemmel rendelkező független szerv előtt jogorvoslattal élhet.

63 Ezen irányelv 4. cikke (1) bekezdésének második albekezdése szerint a jogorvoslat elbírálásáig [az NSZH] határozata hatályban marad, kivéve, ha a nemzeti jogszabályokkal összhangban ideiglenes intézkedéseket hoznak.

64 A Bíróság ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy az említett irányelv 4. cikke a Charta 47. cikkében biztosított hatékony bírói jogvédelem elvének kifejeződése, amelyre az EUSZ 19. cikk (1) bekezdése utal, és amelynek értelmében a tagállamok bíróságainak feladata, hogy biztosítsák a

jogalanyok uniós jogból eredő jogainak bírói védelmét (lásd ebben az értelemben: 2008. február 21-i Tele2 Telecommunication ítélet, C-426/05, EU:C:2008:103, 30. pont; 2016. október 13-i Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej és Petrotel ítélet, C-231/15, EU:C:2016:769, 20. pont).

- 65 Mindemellett ugyanezen irányelv 4. cikke nem ír elő pontos eljárási szabályokat az e cikk által a tagállamok számára előírt azon kötelezettség végrehajtása érdekében, hogy hatékony jogorvoslati mechanizmusokat biztosítsanak, és különösen nem határozza meg azokat a hatásköröket, amelyekkel a rádiófrekvencia-használati jogok odaítélésére vonatkozó jogi aktussal szemben benyújtott kereset elbírálására jogosult nemzeti bíróságnak rendelkeznie kell.
- 66 Erre vonatkozó uniós szabályozás hiányában a tagállamok feladata, hogy eljárási autonómiájuk keretében meghatározzák e hatásköröket, azzal a feltétellel azonban, hogy az említett hatáskörök az uniós jog hatálya alá tartozó helyzetekben ne legyenek szűkebbek, mint azok, amelyekkel a belső jog hatálya alá tartozó hasonló ügyekben eljáró bíróság rendelkezne (az egyenértékűség elve), és hogy e hatáskörök terjedelme ne tegye gyakorlatilag lehetetlenné vagy túlzottan nehézé az uniós jog által biztosított jogok gyakorlását (a tényleges érvényesülés elve) (lásd analógia útján: 2016. október 13-i Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej és Petrotel ítélet, C-231/15, EU:C:2016:769, 23. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 67 Az egyenértékűség elvét illetően a kérdést előterjesztő bíróság jelezte, hogy az a rendszer, amelyre a C-764/23. és a C-765/23. sz. ügyben előterjesztett első kérdések vonatkoznak, a nemzeti jogon és az uniós jogon alapuló keresetekre egyaránt alkalmazandó.
- 68 A tényleges érvényesülés elvét illetően meg kell állapítani, hogy a Bíróság a 2016. október 13-i Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej és Petrotel ítélet (C-231/15, EU:C:2016:769) 25. és 31. pontjában kimondta, hogy az NSZH határozatával szembeni kereset tárgyában eljáró nemzeti bíróság visszaható hatállyal hatályon kívül helyezheti e határozatot, amennyiben úgy ítéli meg, hogy ez szükséges az e keresetet benyújtó vállalkozás jogai hatékony védelmének biztosításához.
- 69 Ebből azonban nem lehet arra következtetni, hogy a tényleges érvényesülés elve szükségszerűen azt jelenti, hogy az ilyen keresetet elbíráló nemzeti bíróságnak hatáskörrel kell rendelkeznie a keretirányelv hatálya alá tartozó NSZH bármely határozatának megsemmisítésére.
- 70 Mindenekelőtt ugyanis a 2016. október 13-i Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej és Petrotel ítélet (C-231/15, EU:C:2016:769) alapjául szolgáló ügyben feltett kérdés nem annak meghatározására irányult, hogy a keretirányelv 4. cikkének (1) bekezdése megköveteli-e, hogy az NSZH határozatával szemben benyújtott keresetet elbíráló bíróság hatáskörrel rendelkezzen e határozat megsemmisítésére, hanem kizárólag arra, hogy e rendelkezéssel ellentétes-e az, hogy e hatáskört a nemzeti szabályozás elismerhesse az ilyen bíróság számára.
- 71 Továbbá e kérdés kifejezetten egy olyan helyzetre vonatkozott – amint arra a Bíróság az ügyben adott válaszában egyébként rámutatott –, amelyben a kérdést előterjesztő bíróság már megállapította, hogy az érintett vállalkozás jogainak védelme érdekében meg kell semmisíteni a vitatott határozatot. Ezzel szemben a C-764/23. és C-765/23. sz. ügyekben előterjesztett első kérdéseivel a kérdést előterjesztő bíróság éppen annak értékelését kéri a Bíróságtól, hogy az ilyen megsemmisítés mennyiben tekinthető szükségesnek a felperesek jogainak biztosításához az alapeljárásbelihez hasonló helyzetben.

- 72 Végül a 2016. október 13-i Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej és Petrotel ítélet (C-231/15, EU:C:2016:769) alapjául szolgáló ügyben a Bíróságot a mobiltelefon-hálózathoz kapcsolódó díjak kiigazítását előíró határozat bírósági felülvizsgálatának szabályairól kérdezték. Márpedig, mivel az ilyen határozat a rádiófrekvencia-használati jogok odaítélésére vonatkozó határozatától eltérő jellegű hatásokat vált ki, nem vélelmezhető, hogy azok a hatáskörök, amelyekkel az e két határozattípussal szemben benyújtott keresetek vizsgálatára hatáskörrel rendelkező bíróságnak rendelkeznie kell, szükségszerűen hasonlóak.
- 73 Ebben az összefüggésben annak meghatározása érdekében, hogy az olyan szabályozás, mint amelyről az alapügyben szó van, összeegyeztethető-e a tényleges érvényesülés elvével, emlékeztetni kell arra, hogy minden olyan esetet, amikor felmerül annak kérdése, hogy valamely nemzeti eljárási rendelkezés lehetetlenné vagy rendkívül nehézé teszi-e az uniós jog alkalmazását, úgy kell elemezni, hogy figyelembe kell venni e rendelkezésnek az egész eljárásban betöltött helyét, az eljárás menetét és sajátosságait, valamint adott esetben azokat az elveket, amelyek a nemzeti bírósági rendszer alapját képezik, mint például a védelemhez való jog, a jogbiztonság elve és az eljárás megfelelő lefolytatásának elve (lásd ebben az értelemben: 2022. május 17-i Unicaja Banco ítélet, C-869/19, EU:C:2022:397, 28. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 74 E tekintetben, amint azt a kérdést előterjesztő bíróság hangsúlyozza, a pénzügyi kártérítés nyújtása, amely adott esetben egy ideiglenes összeg megfizetésével jár, önmagában kétségtelenül nem alkalmas annak biztosítására, hogy a rádiófrekvencia-használati jogok szabálytalan odaítéléséből eredő jogellenes helyzetet ténylegesen megkérdőjelezze, és hogy a keresetet előterjesztő gazdasági szereplő megkaphassa azokat a rádiófrekvencia-használati jogokat, amelyekre jogosult lenne.
- 75 Meg kell azonban állapítani, hogy az ilyen használati jogok odaítélésére vonatkozó jogi aktus megsemmisítése vagy az ilyen aktus joghatásainak a jogorvoslat tárgyában történő határozathozatalig történő tartós felfüggesztése olyan jelentős következményekkel járhat a rádiófrekvenciák használatára nézve, amelyek a gyakorlatban azzal a kockázattal járnak, hogy megakadályozzák a 700 Mhz frekvenciasáv 2017/899 határozat által megkövetelt átalakítását.
- 76 E határozat 1. cikkének (1) bekezdéséből ugyanis az következik, hogy ezen átalakításnak, amelynek az a célja, hogy lehetővé tegye a 700 Mhz-es frekvenciasáv vezeték nélküli széles sávú elektronikus hírközlési szolgáltatások általi használatát, főszabály szerint 2020. június 30-ig, de legkésőbb 2022. június 30-ig kellett volna megtörténnie, és az említett átalakítás ez utóbbi időpontra történő halasztást közölni kellett volna a többi tagállammal és a Bizottsággal, továbbá annak megfelelően alátámasztott indokokon kellett volna alapulnia.
- 77 Ezenkívül az említett határozat (8), (9) és (15) preambulumbekkezdéséből kitűnik, hogy a 700 Mhz-es frekvenciasáv valamely tagállamban történő felszabadításának késedelme nemcsak akadályozhatja az 5G e tagállamban történő kiépítését, hanem más tagállamokban is káros zavarásokat okozhat, amely kockázatra egyébként a horvát kormány hivatkozott a Bíróság előtt.
- 78 Márpedig a 700 Mhz-es frekvenciasáv átalakításának lehetővé tétele érdekében a rádiófrekvencia-használati jogok kiosztására vonatkozóan elfogadott jogi aktusok megsemmisítése logikusan azt vonná maga után, hogy az érintett rádiófrekvenciákat – akár a jelen ítélet 76. pontjában említett időpontokat követően is – a korábbi jogosultaknak újból odaítélnék, ami azzal a veszéllyel járna, hogy ezen átalakítás megghiúsulna, és ezáltal sérülne az 5G Unión belüli megfelelő működése.

- 79 Hasonlóképpen, a rádiófrekvencia-használati jogok odaítélésére vonatkozó aktusok joghatásainak tartós felfüggesztése megakadályozhatja az 5G fejlődését, ha az érintett rádiófrekvenciák továbbra is a korábbi használati jogok hatálya alatt maradnak, vagy megakadályozhatja a DTT-műsorszolgáltatás folyamatosságát, ha e rádiófrekvenciákat felszabadítják anélkül, hogy a DTT-műsorszolgáltatók rendelkezésére bocsátanának más rádiófrekvenciákat, amelyek lehetővé teszik tevékenységük folytatását.
- 80 Ezenkívül, bár egy természetbeni kártérítési intézkedés, amely azon rádiófrekvencia-használati jogok közvetlen újbóli odaítéléséből áll, amelyek odaítélése szabálytalan volt, főszabály szerint nem akadályozhatja az 5G kiépítését, ezzel szemben sértheti a DTT-műsorszolgáltatás folyamatosságát, mivel a DTT-műsorszolgáltatási hálózat üzemeltetésének lehetővé tételéhez szükséges beruházások mértékére tekintettel nem zárható ki, hogy a már gyakorolt rádiófrekvencia-használati jogok utólagos újbóli odaítélése sérti e műsorszolgáltatás folyamatosságát.
- 81 Ráadásul a rádiófrekvencia-használati jogok odaítélésére vonatkozó jogi aktus megsemmisítése vagy a már odaítélt használati jogok közvetlen újbóli odaítéléséből álló természetbeni kártérítési intézkedés bizonyos esetekben sértheti azon jóhiszemű gazdasági szereplők jogait, amelyeknek e használati jogokat odaítélték.
- 82 Egyébiránt meg kell állapítani, hogy az alapügyben szereplőhöz hasonló kereset egyetlen célja az audiovizuális ágazatban működő gazdasági szereplők érdekeinek védelme, amelyeknek rendes körülmények között érdemben értékelhetőnek, és ennél fogva pénzbeli kártérítéssel orvosolhatóknak kell lenniük.
- 83 E körülmények között a 700 Mhz-es frekvenciasáv átalakítása keretében a rádiófrekvencia-használati jogok odaítélésére vonatkozó jogi aktusokkal szemben benyújtott keresetek vizsgálatára hatáskörrel rendelkező bíróság hatáskörének pusztán a pénzügyi kártérítés megítélésére való korlátozása nem tekinthető szükségszerűen összeegyeztethetetlennek a tényleges érvényesülés elvével.
- 84 Mindazonáltal, amint arra a főtanácsnok az indítványának 36. pontjában rámutatott, az ilyen kártérítés nyújtása csak annyiban biztosít hatékony bírói jogvédelmet az érintett gazdasági szereplők számára, amennyiben e kártérítés módjai lehetővé teszik az e gazdasági szereplők által azon jogi aktus alkalmazása miatt elszenvedett károk teljes megtérítését, amelyet a hatáskörrel rendelkező bíróság jogellenesnek ítélt.
- 85 Ami konkrétabban az ideiglenes intézkedéseket illeti, tekintettel arra, hogy az uniós jogalkotó nem határozta meg pontosan azon ideiglenes intézkedések típusát, amelyeket a hatáskörrel rendelkező bíróság meghozhat, meg kell állapítani, hogy amennyiben az a jogkör, amelyet e bíróság az elé terjesztett kereset vizsgálatát követően gyakorolhat, érvényesen korlátozódott pénzbeli kártérítés nyújtására, egy ideiglenes összeg megfizetése elegendő az olyan ideiglenes védelem biztosításához, amely szükség esetén lehetővé teszi e kereset végső eredményének előrevetítését.
- 86 Következésképpen a C-764/23. és a C-765/23. sz. ügyben előterjesztett első kérdéseire azt a választ kell adni, hogy a keretirányelv 4. cikkének az EUSZ 19. cikkel, valamint a Charta 47. cikkével összefüggésben értelmezett (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely egyrészt a 700 Mhz-es frekvenciasáv átalakítása keretében a rádiófrekvencia-használati jogok odaítélésére vonatkozó jogi aktusokkal szemben a gazdasági szereplők által előterjesztett keresetek joghatásait a pénzbeli kártérítésre korlátozza, másrészt

pedig az ilyen keresetek elbírálásáig elrendelhető biztosítási intézkedések terjedelmét egy ideiglenes összeg megfizetésére korlátozza, amennyiben e pénzbeli kártérítés módjai lehetővé teszik az e gazdasági szereplők által az említett aktusok alkalmazása miatt elszenvedett károk teljes megtérítését.

A C-764/23. és a C-765/23. sz. ügyben előterjesztett második kérdésekről, valamint a C-766/23. sz. ügyben előterjesztett első kérdésről

- 87 A C-764/23. és a C-765/23. sz. ügyben előterjesztett második kérdéseivel, valamint a C-766/23. sz. ügyben előterjesztett első kérdésével, amelyek hasonlóak, a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a keretirányelv 3., 8. és 9. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes, ha a nemzeti jogalkotó előírja, hogy a két műsorszolgáltatási technológia közötti átmenet keretében keletkező további átviteli kapacitás használati jogainak odaítélésére visszterhes eljárásban kerüljön sor, amelynek egyes jellemzőit e jogalkotó maga határozza meg az e jogok odaítélésének feltételeire és az ezen eljárásban részt vevő gazdasági szereplőkre vonatkozóan.
- 88 Először is a keretirányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében a tagállamok biztosítják, hogy az ebben az irányelvben és az egyedi irányelvekben az NSZH-kra ruházott valamennyi feladatot a hatáskörrel rendelkező szerv végezze. Ezenkívül a keretirányelv (11) preambulumbekkezdésével összefüggésben értelmezett 3. cikkének (2) és (3) bekezdése szerint a tagállamoknak biztosítaniuk kell az NSZH-k függetlenségét, hogy azok pártatlanul, átlátható módon és kellő időben intézkedve tudják gyakorolni hatáskörüket (2017. július 26-i Europa Way és Persidera ítélet, C-560/15, EU:C:2017:593, 50. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 89 Noha a keretirányelv eredeti változata szerinti 3. cikke az említett (11) preambulumbekkezdésnek megfelelően a szabályozási és a működtetési funkciók szétválasztásának biztosításával alapvetően az NSZH-k függetlenségének és pártatlanságának biztosítására irányult, az uniós jogalkotó a 2009/140 irányelvvel – amint annak (13) preambulumbekkezdéséből kitűnik – e függetlenség megerősítésére törekedett annak érdekében, hogy biztosítsa a keretszabályozás hatékonyabb alkalmazását, továbbá növelje az NSZH-k tekintélyét és döntéseik kiszámíthatóságát (2017. július 26-i Europa Way és Persidera ítélet, C-560/15, EU:C:2017:593, 51. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 90 Az NSZH-k függetlenségének és pártatlanságának megerősítésére irányuló ezen célkitűzés a keretirányelv 3. cikkének (3a) bekezdésében jut kifejezésre. E rendelkezés első albekezdése értelmében az e cikkben említett más nemzeti hatóságokkal folytatott konzultáció és együttműködés sérelme nélkül, az előzetes piacsabályozásért vagy a vállalkozások közötti jogviták rendezéséért felelős NSZH-k a rájuk ruházott feladatok teljesítése során teljesen függetlenül járnak el, és más szervtől nem kérhetnek és nem is fogadhatnak el utasításokat (lásd ebben az értelemben: 2017. július 26-i Europa Way és Persidera ítélet, C-560/15, EU:C:2017:593, 53. pont).
- 91 Másodikként meg kell állapítani, hogy a keretirányelv az NSZH-kra konkrét szabályozási feladatokat ruház, amelyeket ezen irányelv 8–13. cikke határoz meg. Az említett irányelv 9. cikke (1) bekezdése első albekezdésének megfelelően az elektronikus hírközlési szolgáltatások számára történő frekvenciafelosztás, valamint a rádiófrekvenciákra vonatkozó általános felhatalmazások és egyéni használati jogok kiadása e hatóságok sajátos szabályozási feladatai közé tartozik (lásd ebben az értelemben: 2017. július 26-i Europa Way és Persidera ítélet, C-560/15, EU:C:2017:593, 54. pont).

- 92 Következésképpen a rádiófrekvencia-használati jogok odaítélésére irányuló eljárások megszervezése – így különösen az alapügyben szóban forgó, a korábbi rádiófrekvencia-használati jogok átalakítására és visszterhes odaítélésére irányuló eljárások – a keretirányelv értelmében vett szabályozási feladat gyakorlásának körébe tartozik, amely az NSZH-ra hárul.
- 93 Ebből következik, hogy a nemzeti jogalkotó ilyen eljárások megszervezésébe való beavatkozását az NSZH függetlenségének tiszteletben tartására vonatkozó kötelezettség korlátozza. Így a Bíróság kimondta, hogy az ilyen hatóság függetlensége sérülne, ha olyan külső szervek, mint a nemzeti jogalkotó, a keretirányelvben foglalt felügyeleti és jogorvoslati eseteken kívül felfüggeszthetnék, vagy akár érvénytelennek nyilváníthatnák a rádiófrekvenciák odaítélésére irányuló, folyamatban lévő kiválasztási eljárást, amelyet e hatóság felelősségi körében szerveztek meg (lásd ebben az értelemben: 2017. július 26-i Europa Way és Persidera ítélet, C-560/15, EU:C:2017:593, 56. pont).
- 94 Mindemellett a jelen egyesített ügyekben előterjesztett kérdések arra vonatkoznak, hogy összeegyeztethető-e az uniós joggal a nemzeti jogalkotó olyan beavatkozása, amely nem arra irányul, hogy megkérdőjelezze az NSZH által már megkezdett rádiófrekvencia-használati jogok odaítélésére irányuló eljárást, hanem hogy előzetesen meghatározza azokat a követelményeket, amelyeknek az NSZH-nak az ilyen eljárás megszervezése és lefolytatása során meg kell felelnie.
- 95 Márpedig, noha az NSZH függetlenségének elve egyáltalán nem akadályozza annak, hogy e hatóság továbbra is köteles legyen tiszteletben tartani a jogszabályokat, a nemzeti jogalkotó – az NSZH függetlenségének sérelme nélkül – nem vonhatja el tőle a keretirányelv és az egyedi irányelvek által ráruházott hatásköröket, és nem is gyakorolhatja azokat az NSZH helyett (lásd analógia útján: 2021. szeptember 2-i Bizottság kontra Németország [A 2009/72 és 2009/73 irányelv átültetése] ítélet, C-718/18, EU:C:2021:662, 126. és 130. pont).
- 96 E tekintetben hangsúlyozni kell, hogy a keretirányelv 8. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy az NSZH-knak sajátos szabályozási feladataik ellátása során az e cikkben meghatározott célok elérésére irányuló minden ésszerű intézkedést meg kell hozniuk, mely célok a versenynek az elektronikus hírközlő hálózatok és az elektronikus hírközlési szolgáltatások terén való előmozdításában, a belső piac fejlesztéséhez való hozzájárulásban, és az uniós polgárok érdekeinek az előmozdításában állnak (lásd ebben az értelemben: 2014. június 19-i TDC ítélet, C-556/12, EU:C:2014:2009, 39. pont).
- 97 Ennek alapján a keretirányelv 8. cikkében foglalt szabályozási célok mérlegelése az NSZH-k feladata, és nem a nemzeti jogalkotóké (lásd ebben az értelemben: 2009. december 3-i Bizottság kontra Németország ítélet, C-424/07, EU:C:2009:749, 91. pont).
- 98 Ugyanakkor, bár a keretirányelv 9. cikkének (1) bekezdése kétségtelenül előírja, hogy az NSZH-k feladata a rádiófrekvencia-használati jogok odaítélése, e rendelkezés azt is rögzíti, hogy nem kifejezetten az NSZH-k, hanem általánosabban a „tagállamok” feladata annak biztosítása, hogy e jogok odaítélése objektív, átlátható, hátrányos megkülönböztetéstől mentes és arányos kritériumokon alapuljon.
- 99 A Bíróság egyébiránt többek között az említett rendelkezés alapján mérlegelési mozgásteret ismert el a tagállamok számára annak eldöntéskor, hogy a rádiófrekvencia-használati jogok ingyenes kiosztására irányuló eljárást az ilyen jogok visszterhes odaítélésére irányuló eljárással váltják fel olyan összefüggésben, amelyben e döntést a nemzeti jogalkotó hozta meg (lásd ebben az értelemben: 2017. július 26-i Europa Way és Persidera ítélet, C-560/15, EU:C:2017:593, 65. és 71. pont).

- 100 Ennélfogva az NSZH-kra, illetve a tagállamok politikai szerveire ily módon ruházott szerepre figyelemmel úgy kell tekinteni, hogy a nemzeti jogalkotó meghatározhatja azokat az elveket, amelyeknek a rádiófrekvencia-használati jogok odaítélési eljárásainak szervezését vezérelniük kell, és amelyeknek biztosítaniuk kell a keretirányelv 9. cikkének (1) bekezdésében foglalt követelmények tiszteletben tartását.
- 101 Ugyanakkor, tekintettel arra, hogy e jogalkotó beavatkozása ezen eljárások megszervezésében nem terjedhet odáig, hogy megfossza az NSZH-t az e területre vonatkozó sajátos szabályozási feladatától, az említett jogalkotó nem fogadhat el olyan szabályokat, amelyek megfosztják az NSZH-t lényeges mérlegelési mozgásterétől az említett eljárás műszaki részletszabályainak meghatározásakor, és pusztán arra korlátozzák, hogy az ugyanezen jogalkotó által előre meghatározott eljárást hajtsa végre.
- 102 Bár a kérdést előterjesztő bíróság feladata annak vizsgálata, hogy ezt a feltételt tiszteletben tartották-e az alapeljárásokban, a Bíróság az EUMSZ 267. cikkel bevezetett igazságügyi együttműködés keretében – az iratokban foglalt információkból kiindulva – megadhatja e bíróságnak az uniós jog értelmezésének azon elemeit, amelyek hasznosak lehetnek számára valamely uniós jogi rendelkezés hatásainak értékelése során (lásd ebben az értelemben: 2024. december 19-i Vivacom Bulgaria ítélet, C-369/23, EU:C:2024:1043, 41. pont).
- 103 Ebből a szempontból mindenekelőtt emlékeztetni kell arra, hogy – amint az a jelen ítélet 99. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlatból kitűnik – főszabály szerint a nemzeti jogalkotó jogosult arra, hogy a rádiófrekvencia-használati jogok visszterhes odaítélési eljárása mellett döntsön, ha azt megfelelőnek ítéli.
- 104 A nemzeti jogalkotót ily módon megillető mérlegelési mozgástérre tekintettel az alapügyben szóban forgóhoz hasonló helyzetben, amikor a technológiai átállás olyan új multiplexek kiosztását vonja maga után, amelyek átviteli kapacitása egyértelműen meghaladja a korábban kiosztott multiplexekét, nem állapítható meg, hogy az ezen átállásból eredő további átviteli kapacitás használati jogai odaítélésének ingyenes vagy visszterhes jellegére vonatkozó választásnak szükségszerűen az NSZH hatáskörébe kell tartoznia.
- 105 Ami ezt követően az e használati jogok visszterhes odaítélésére irányuló eljárás részletes szabályait illeti, az előzetes döntéshozatalra utaló határozatokból kitűnik, hogy az olasz jogalkotó számos, ezen eljárásra vonatkozó elvet fogadott el. Ezek az elvek lényegében az említett eljárás keretében odaítélt tételek méretének meghatározására, az ajánlatok minimális értéke meghatározásának kötelezettségére, valamint az ajánlatok kiválasztása során figyelembe veendő célok rögzítésére vonatkoznak.
- 106 Az említett elvek általános jellegére tekintettel első ránézésre úgy tűnik, hogy az ilyen elveknek a nemzeti jogalkotó általi meghatározása nem fosztja meg az NSZH-t attól a jelentős mérlegelési mozgástértől, amely a rádiófrekvencia-használati jogok visszterhes odaítélésére irányuló eljárás pontos szabályainak meghatározásában megilleti, különösen az ajánlatok minimális értékének szintjére, az ajánlatok értékelésének alapjául szolgáló konkrét szempontokra, e szempontok súlyozására, valamint az ezen eljáráshoz való hozzáférést szabályozó aszimmetrikus rendelkezések előírásának lehetőségére tekintettel.
- 107 Kétségtelen, hogy az alapügyben szóban forgóhoz hasonló elvek – amint arra a kérdést előterjesztő bíróság rámutat – látszólag azt jelentik, hogy az érintett tagállam audiovizuális ágazatában hagyományosan erőfölényben lévő gazdasági szereplők részt vehetnek a

rádiófrekvencia-használati jogok odaítélésére irányuló eljárásban, ez a körülmény azonban önmagában nem elegendő annak bizonyításához, hogy az NSZH nem rendelkezik jelentős mérlegelési mozgástérrel ezen eljárás megszervezése során, amit egyébként az is megerősít, hogy az AGCOM végül úgy határozott: e gazdasági szereplőknek csak bizonyos tételek ítélték oda, és olyan szabályokat állapított meg, amelyek célja más piaci szereplők előnyben részesítése.

108 Végül, bár az előzetes döntéshozatalra utaló határozatokból kitűnik, hogy a nemzeti jogalkotó azon döntését, hogy a rádiófrekvencia-használati jogok visszterhes odaítélésére irányuló eljárást szervez, más tényezők mellett figyelembe vették a korábbi rádiófrekvencia-használati jogok átalakításának az NSZH általi meghatározása során, az ilyen figyelembevétel pusztán annak a jogalkotót megillető lehetőségnek a következménye, hogy a rendelkezésre álló átviteli kapacitás objektív növekedése mellett a rádiófrekvencia-használati jogok visszterhes odaítélését válassza. Következésképpen az ilyen körülmény nem tekinthető olyannak, amely azt bizonyítaná, hogy a nemzeti jogalkotó megsértette az NSZH saját hatásköreit.

109 E körülményekre tekintettel a C-764/23. és a C-765/23. sz. ügyben előterjesztett második kérdésekre, valamint a C-766/23. sz. ügyben előterjesztett első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a keretirányelv 3., 8. és 9. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes, ha a nemzeti jogalkotó előírja, hogy a két műsorszolgáltatási technológia közötti átmenet keretében keletkező további átviteli kapacitás használati jogainak odaítélése visszterhes eljárás útján történjen, amelynek egyes jellemzőit – az e jogok odaítélésének feltételeire és az eljárásban részt vevő gazdasági szereplőkre vonatkozóan – maga a jogalkotó határozza meg, feltéve, hogy az említett jogalkotó csupán olyan elveket állapít meg, amelyek nem fosztják meg az NSZH-t lényeges mérlegelési mozgásterétől az említett eljárás műszaki részletszabályainak meghatározásakor, és nem korlátozzák pusztán arra, hogy a jogalkotó által előre meghatározott eljárást hajtsa végre.

A C-764/23. sz. ügyben előterjesztett harmadik és ötödik kérdésekről, a C-765/23. sz. ügyben előterjesztett harmadik kérdéssel, valamint a C-766/23. sz. ügyben előterjesztett második kérdéssel

110 A C-764/23. sz. ügyben előterjesztett harmadik és ötödik kérdéseivel, a C-765/23. sz. ügyben előterjesztett harmadik kérdésével, valamint a C-766/23. sz. ügyben előterjesztett második kérdésével, amelyeket célszerű együttesen vizsgálni, a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a keretirányelv 8. és 9. cikkét, az engedélyezési irányelv 3., 5., 7. és 14. cikkét, a versenyirányelv 2. és 4. cikkét, valamint a bizalomvédelem elvét úgy kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely a 700 Mhz-es frekvenciasáv átalakítását kísérő technológiai átmenet során nem írja elő a korábbi rádiófrekvencia-használati jogok egyenértékű átalakítását, és ezáltal arra kötelezi az átviteli kapacitását megőrizni kívánó gazdasági szereplőt, hogy visszterhes eljárásban vegyen részt, vagy más gazdasági szereplővel megállapodást kössön.

111 Előzetesen meg kell állapítani, hogy az engedélyezési irányelv 3. cikke, amely meghatározza az elektronikus hírközlő hálózatokra és elektronikus hírközlési szolgáltatásokra alkalmazandó általános felhatalmazásokra vonatkozó szabályokat, valamint a versenyirányelv 2. cikke, amely megállapítja az e hálózatokra és szolgáltatásokra vonatkozó kizárólagos és különleges jogokra vonatkozó szabályokat, nem tartalmaz az előterjesztett kérdések megválaszolásához hasznos elemeket.

- 112 E pontosítást követően meg kell állapítani, hogy sem a keretirányelv, sem az engedélyezési irányelv, sem pedig a versenyirányelv nem tartalmaz olyan rendelkezést, amely kifejezetten előírná a meglévő rádiófrekvencia-használati jogok egyenértékűvé alakítására vonatkozó általános kötelezettséget abban az esetben, ha e jogokat technológiai átállás keretében kell újból odaítélni.
- 113 Kétségtelen, hogy az engedélyezési irányelv 14. cikkének (1) bekezdése kimondja, hogy a rádiófrekvencia-használati jogokat csak objektíve indokolt esetekben és arányos módon lehet módosítani. Ezenkívül ezen irányelv 14. cikkének (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy e használati jogok a tárgydőszak vége előtt, csak indokolt esetben korlátozhatók vagy vonhatók vissza.
- 114 Mindazonáltal az olyan helyzet, mint amelyről az alapügyben szó van, amelyben valamely tagállam köteles a 700 Mhz-es frekvenciasáv átalakítására, és ez alkalommal technológiai átmenetet kíván megvalósítani a DVB-T és a DVB-T2 műsorszolgáltatási szabványok között, magában foglalja mind a DTT-műsorszolgáltatás céljára a gazdasági szereplőknek kiosztható multiplexek számának csökkentését, mind pedig az e gazdasági szereplők rendelkezésére bocsátott egyes multiplexek átviteli kapacitásának jelentős növekedését.
- 115 Ennélfogva az ilyen helyzetet olyan esetnek kell tekinteni, amelyben a meglévő rádiófrekvencia-használati jogok módosítása, korlátozása vagy visszavonása az engedélyezési irányelv 14. cikke alapján igazolható.
- 116 E cikket tehát nem lehet úgy értelmezni, hogy az arra kötelezné a tagállamokat, hogy ebben a helyzetben biztosítsák a DVB-T-multiplexek használatára vonatkozó valamennyi meglévő jog megőrzését, és azokat a DVB-T2-multiplexek használatára vonatkozó jogokká alakítsák át.
- 117 Végeredményben, míg a 2017/899 határozat a 700 Mhz-es frekvenciasáv átalakítására vonatkozó szabályokat állapít meg, amely szükségszerűen magában foglalja a rádiófrekvencia-használati jogok részleges újbóli odaítélését, meg kell állapítani, hogy e határozat egyáltalán nem írja elő, hogy ennek az újbóli odaítélésnek szükségszerűen a meglévő rádiófrekvencia-használati jogok egyenértékű átalakításával kell járnia, ideértve azt az esetet is, amikor az említett újbóli odaítélés technológiai átmenettel párosul, amint azt a határozat (20) preambulumbekkezdése előírja.
- 118 A fentiekből azonban nem vonható le az a következtetés, hogy a tagállamok az alapügyben szóban forgóhoz hasonló helyzetben teljes mérlegelési jogkörrel rendelkeznek a DVB-T2 multiplexek használati jogainak odaítélése tekintetében.
- 119 A versenyirányelv 4. cikkének (2) bekezdése, az engedélyezési irányelv 5. cikkének (2) bekezdésének második albekezdése és 7. cikkének (3) bekezdése, valamint a keretirányelv 9. cikkének (1) bekezdése értelmében a rádiófrekvencia-használati jogokat tárgyilagos, átlátható, megkülönböztetéstől mentes és arányos szempontok alapján kell odaítélni. E kritériumoknak nemcsak a rádiófrekvenciák eredeti odaítélésekor kell megfelelni, hanem a rádiófrekvenciák bármely későbbi odaítélésekor, megújításakor vagy átalakításakor is, a technológiai átmenet keretében (lásd ebben az értelemben: 2017. július 26-i Persidera ítélet, C-112/16, EU:C:2017:597, 39. és 40. pont).
- 120 Noha a rádiófrekvenciák korábbi használati jogainak jogosultjai számára új rádiófrekvencia-használati jogok ingyenes odaítélése, amint azt a kérdést előterjesztő bíróság felvetette, összeegyeztethető lehet ezzel a követelménnyel (lásd ebben az értelemben: 2017. július

26-i Europa Way és Persidera ítélet, C-560/15, EU:C:2017:593, 70. pont), a Bíróság ítélkezési gyakorlatából nem következik, hogy az ilyen használati jogok ilyen módon történő átalakítása szükségszerűen ebből a követelményből fakadna.

- 121 A Bíróság ezzel szemben hangsúlyozta, hogy a rádiófrekvencia-használati jogok ingyenes odaítélése nem szerepel az uniós jog által előírt azon elvek között, amelyek alapján a kiválasztási eljárásokat meg kell szervezni (lásd ebben az értelemben: 2017. július 26-i Europa Way és Persidera ítélet, C-560/15, EU:C:2017:593, 64. pont).
- 122 Következésképpen, noha a jelen ítélet 119. pontjában említett rendelkezésekkel elvben nem ellentétes az, hogy a tagállamok a 700 Mhz-es frekvenciasáv átalakítását a korábbi rádiófrekvencia-használati jogok részleges átalakítására irányuló eljárás és a rádiófrekvencia-használati jogok visszerthes odaítélésére irányuló eljárás kombinálásával hajtsák végre, ugyanakkor előírják, hogy ezeket az eljárásokat objektív, átlátható, hátrányos megkülönböztetéstől mentes és arányos kritériumok alapján folytassák le, és hogy az említett eljárások megfeleljenek a jelen ítélet 96. pontjában felidézett céloknak (lásd analógia útján: 2017. július 26-i Europa Way és Persidera ítélet, C-560/15, EU:C:2017:593, 66. pont).
- 123 Márpedig a kérdést előterjesztő bíróság elsősorban arra vonatkozóan fejezi ki kétségeit, hogy az összes korábbi rádiófrekvencia-használati jogot egyetlen átváltási együttható alkalmazásával alakítják-e át, amelynek alapján egy DVB-T multiplex használati joga 0,5 DVB-T2 multiplex átviteli kapacitásának használati jogává alakul át, anélkül hogy kedvezőbb szabályozást írnának elő azon gazdasági szereplők számára, akik kizárólag egy DVB-T multiplex tekintetében rendelkeztek használati joggal (a továbbiakban: kis gazdasági szereplők).
- 124 E kétségeket illetően, amelyek lényegében a jelen ítélet 119. pontjában említett azon követelményre vonatkoznak, amely szerint az átváltási eljárásnak hátrányos megkülönböztetéstől mentes kritériumokon kell alapulnia, emlékeztetni kell arra, hogy az egyenlő bánásmód általános elve nemcsak azt írja elő, hogy az összehasonlítható helyzeteket ne kezeljék eltérően, hanem azt is, hogy az eltérő helyzeteket ne kezeljék azonos módon, kivéve, ha az ilyen bánásmód objektíve igazolható. A helyzetek összehasonlítható jellegét többek között a szóban forgó megkülönböztetést bevezető aktus tárgyának és céljának fényében kell meghatározni és értékelni. Ezenkívül figyelembe kell venni azon szabályozási terület elveit és céljait is, amely alá ezen aktus tartozik (lásd ebben az értelemben: 2017. július 26-i Europa Way és Persidera ítélet, C-560/15, EU:C:2017:593, 69. pont).
- 125 E tekintetben a Bíróság ítélkezési gyakorlatából az következik, hogy a különböző átváltási együtthatók alkalmazása az összehasonlítható helyzetben lévő gazdasági szereplőkre eltérő bánásmódnak minősül e gazdasági szereplők között (lásd ebben az értelemben: 2017. július 26-i Persidera ítélet, C-112/16, EU:C:2017:597, 49. pont).
- 126 Ezenkívül a Bíróság megállapította, hogy az analóg csatornákat üzemeltető gazdasági szereplők főszabály szerint összehasonlítható helyzetben vannak e csatornák digitális hálózatokká történő átalakítása szempontjából (lásd ebben az értelemben: 2017. július 26-i Persidera ítélet, C-112/16, EU:C:2017:597, 47. pont).

- 127 Mindazonáltal nem zárható ki, hogy azokat a gazdasági szereplőket, amelyek több DVB-T technológiájú multiplex használati jogával rendelkeznek, különösen a rendelkezésükre álló átviteli kapacitásokra és az audiovizuális ágazatban elfoglalt helyzetükre tekintettel úgy lehessen tekinteni, hogy e használati jogok átalakítása szempontjából eltérő helyzetben vannak, mint a kis gazdasági szereplők.
- 128 Annak értékelése érdekében, hogy az ilyen megítélést igazolják-e a meglévő rádiófrekvencia-használati jogok átalakítására irányuló eljárás célkitűzései, hangsúlyozni kell, hogy ezen eljárásnak tiszteletben kell tartania a keretirányelv 8. cikkében szereplő, a jelen ítélet 96. pontjában felidézett valamennyi célt, valamint a rádiófrekvenciákkal való hatékony gazdálkodás követelményét, amint azt ezen irányelv 9. cikkének (1) bekezdése előírja (lásd ebben az értelemben: 2017. július 26-i Persidera ítélet, C-112/16, EU:C:2017:597, 47. pont).
- 129 A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság által felvetett különbség a több DVB-T multiplex használati jogával rendelkező gazdasági szereplők helyzete és a kis gazdasági szereplők helyzete között abban áll, hogy az egységes átváltási együttható alkalmazása megakadályozhatja ez utóbbiak tevékenységének folytatását, így e helyzetek eltérő kezelése az elektronikus hírközlő hálózatok és elektronikus hírközlési szolgáltatások nyújtása terén a verseny előmozdításának célkitűzéséből ered.
- 130 Mivel ez a célkitűzés a keretirányelv 8. cikkében említett célok közé tartozik, és ezért azt figyelembe kell venni a rádiófrekvencia-használati jogok odaítélésének szempontjainak meghatározásakor, a kérdést előterjesztő bíróság feladata annak meghatározása, hogy a kis gazdasági szereplők számára kedvezőbb átváltási együttható alkalmazása – azok sajátos helyzetére tekintettel – ténylegesen szükséges lett volna-e az olasz audiovizuális ágazatban a versenynek a 700 Mhz-es frekvenciasáv átalakítását követő előmozdítása érdekében, anélkül azonban, hogy sértené az arányosság elvét azáltal, hogy az e verseny előmozdításához szükséges mértéket meghaladó hatásokat váltana ki.
- 131 Bár az ilyen értékelés elvégzése a kérdést előterjesztő bíróság feladata, a Bíróság – amint az a jelen ítélet 102. pontjából kitűnik –, az EUMSZ 267. cikkel bevezetett igazságügyi együttműködés keretében, az iratokban szereplő információkból kiindulva, megadhatja e bíróságnak az uniós jog értelmezésének azon elemeit, amelyek hasznosak lehetnek számára valamely uniós jogi rendelkezés hatásainak értékelése során.
- 132 E tekintetben először is az előzetes döntéshozatalra utaló határozatokból kitűnik, hogy a kis gazdasági szereplők számára kedvezőbb együttható alkalmazása biztosítaná, hogy azok a 700 Mhz-es frekvenciasáv átalakítását követően önállóan folytathassák tevékenységüket, mivel technikailag nem lehetséges az önálló műsorszolgáltatás anélkül, hogy egy teljes DVB-T2 multiplex használati jogával rendelkezzenek, és mivel az egységes átváltási együtthatónak az összes gazdasági szereplőre történő alkalmazása azt jelenti, hogy egy kis gazdasági szereplő nem rendelkezik egy teljes DVB-T2 multiplex használati jogával.
- 133 Másodszor azonban, mivel a jelen ítélet 112–117. pontjából az következik, hogy az uniós jog nem írja elő a korábbi rádiófrekvencia-használati jogok egyenértékű átalakítására vonatkozó kötelezettséget olyan helyzetben, mint amelyről az alapügyben szó van, a kérdést előterjesztő bíróságnak a szóban forgó rádiófrekvenciák műszaki oszthatatlansága következményeinek értékelése céljából nem kizárólag a korábbi rádiófrekvencia-használati jogok átalakítására

irányuló eljárás hatásait kell figyelembe vennie, hanem az olasz hatóságok által a 700 Mhz-es frekvenciasáv átalakítása, valamint a DVB-T és a DVB-T2 műsorszolgáltatási szabványok közötti technológiai átmenet biztosítása érdekében bevezetett eljárások összességének hatásait.

- 134 Márpedig az előzetes döntéshozatalra utaló határozatokból és a Bíróság elé terjesztett észrevételekből kitűnik, hogy e hatóságok különböző mechanizmusokat vezettek be annak érdekében, hogy lehetővé tegyék a kis gazdasági szereplők számára, hogy elsőbbségi alapon férjenek hozzá az ahhoz szükséges erőforrásokhoz, hogy kiegészíthessék a korábbi rádiófrekvencia-használati jogok átalakítására irányuló eljárás keretében ingyenesen megszerzett, a DVB-T2 technológia 0,5 multiplexnyi átviteli kapacitásának használati jogát. Az említett hatóságok tehát e célból először is meghatározták a használati jogok visszterhes odaítélési eljárásának részletes szabályait, ezt követően felhatalmazták az érintett gazdasági szereplőket arra, hogy megállapodásokat kössenek a DVB-T2 multiplex átviteli kapacitásainak használati jogai egyesítésére, végül pedig új eljárást indítottak, amelynek célja annak lehetővé tétele volt, hogy két kis gazdasági szereplő hozzáférhessen egy, a DVB-T2 technológiájú multiplex átviteli kapacitásaira vonatkozó, eredetileg oda nem ítélt használati joghoz.
- 135 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelmek és a Bíróság elé terjesztett észrevételek alapján úgy tűnik – a kérdést előterjesztő bíróság által elvégzendő vizsgálatra is figyelemmel –, hogy az olasz hatóságok által a kis gazdasági szereplők tevékenységének megőrzése érdekében bevezetett különböző mechanizmusok hatékonyan működtek, mivel a Bírósághoz benyújtott információk szerint mindegyiket igénybe vették az olasz audiovizuális ágazatban működő egyes kis gazdasági szereplők annak érdekében, hogy a 700 Mhz-es frekvenciasáv átalakítását követően is folytathassák tevékenységüket.
- 136 Harmadszor, az arányosság elvének tiszteletben tartásával összefüggésben meg kell állapítani egyrészt, hogy úgy tűnik, a kérdést előterjesztő bíróság számításba veszi egy olyan sajátos átváltási együttható alkalmazását a kis gazdasági szereplőkre, amely lehetővé tenné minden egyes kis gazdasági szereplő számára, hogy a korábbi rádiófrekvencia-használati jogok átalakítását követően teljes multiplex használatára vonatkozó joggal rendelkezzen. A kérdést előterjesztő bíróság által megjelölt DVB-T2 technológiájú multiplexek jellemzőire tekintettel az ilyen átváltási együttható alkalmazása a kis gazdasági szereplők átviteli kapacitásának számottevő növekedését eredményezte volna.
- 137 Az ilyen növekedés nem tekinthető olyannak, amely rendes körülmények között a rádiófrekvencia-használati jogok átalakítására irányuló eljárásból eredne. A Bíróság egyébiránt már megállapította, hogy egy olyan intézkedés, amely azt eredményezné, hogy a piacon már jelen lévő gazdasági szereplőknek több rádiófrekvenciát osztanának ki, mint amennyi elegendő lenne kínálatuk folyamatosságának biztosításához, aránytalan lenne, és akadályozná az új gazdasági szereplők piacra jutását (lásd ebben az értelemben: 2017. július 26-i Europa Way és Persidera ítélet, C-560/15, EU:C:2017:593, 76. pont; 2017. július 26-i Persidera ítélet, C-112/16, EU:C:2017:597, 53. pont).
- 138 Másrészt az előzetes döntéshozatalra utaló határozatokban szereplő, a rendelkezésre álló DVB-T2 technológiai multiplexek számára és a DVB-T multiplexek használatára jogosult gazdasági szereplők számára vonatkozó információkból az tűnik ki, hogy a DVB-T2 technológiájú multiplex minden egyes kis gazdasági szereplők részére való odaítélése a többi gazdasági szereplő átviteli kapacitásának jelentős csökkenésével is járt volna.

- 139 Márpedig az ugyanazon a piacon jelen lévő különböző típusú gazdasági szereplők közötti ilyen eltérő bánásmód, tekintettel annak következményeire, csak akkor minősülhet arányos intézkedésnek, ha elengedhetetlennek tűnik a verseny megőrzéséhez a szóban forgó audiovizuális ágazatban.
- 140 Másodikként a kérdést előterjesztő bíróság felveti a kérdést, hogy összeegyeztethető-e a bizalomvédelem elvével a korábbi rádiófrekvencia-használati jogok egyenértékű átalakításának elmaradása.
- 141 A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint a bizalomvédelem elve az Unió egyik alapelve, és azt az uniós intézményeknek, de az uniós irányelvek által rájuk ruházott hatáskörök gyakorlása során a tagállamoknak is tiszteletben kell tartaniuk (2017. július 26-i Europa Way és Persidera ítélet, C-560/15, EU:C:2017:593, 79. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 142 Az ezen elvre való hivatkozás joga minden jogalanyt megillet, akiben valamely közigazgatási hatóság megalapozott várakozásokat keltett a részére tett pontos ígéretek folytán. Ilyen várakozások keltésére alkalmas ígéretnek minősül a közlés formájától függetlenül a feljogosított és megbízható forrásból származó pontos, feltétel nélküli és egybehangzó tájékoztatás (2017. július 26-i Europa Way és Persidera ítélet, C-560/15, EU:C:2017:593, 80. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 143 A gazdasági szereplő azonban nem bízhat abban, hogy egyáltalán nem kerül majd sor jogszabály-módosításra, hanem kizárólag az ilyen módosítás módját kérdőjelezheti meg (2017. december 20-i Global Starnet ítélet, C-322/16, EU:C:2017:985, 47. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 144 Következésképpen önmagában az a tény, hogy valamely gazdasági szereplő rádiófrekvencia-használati jogok jogosultja, nem alapozhat meg jogos bizalmat arra vonatkozóan, hogy e jogok változatlanok maradnak, és hogy technológiai átállás esetén azokat szükségszerűen átalakítják annak érdekében, hogy lehetővé tegyék számára az egyenértékű vagy nagyobb átviteli kapacitásokat kínáló új rádiófrekvenciák hasznosítását. Egyébiránt a jelen ítélet 114–116. pontjából kitűnik, hogy a jelen egyesített ügyekben szereplőhöz hasonló technológiai átmenet éppen ellenkezőleg olyan helyzet, amely az engedélyezési irányelv 14. cikkére tekintettel alkalmas lehet a meglévő rádiófrekvencia-használati jogok módosításának, korlátozásának vagy visszavonásának igazolására.
- 145 Ezzel szemben a gazdasági szereplő jogosult hivatkozni a bizalomvédelem elvére, ha a közigazgatási hatóság pontos, feltételhez nem kötött és egybehangzó garanciákat nyújtott számára arra vonatkozóan, hogy az esetleges technológiai átállás nem lenne alkalmas arra, hogy megkérdőjelezze a számára odaítélt rádiófrekvencia-használati jogokat, vagy hogy ilyen esetben jogosult lenne e használati jogok átalakítására annak érdekében, hogy számára legalább azt az átviteli kapacitást biztosítsák, amellyel e használati jogok alapján már rendelkezett.
- 146 A jelen esetben a kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy a Cairo Network visszterhes eljárás keretében szerezte meg a rádiófrekvenciák használatára vonatkozó jogokat, amelynek pályázati felhívásában szerepelt, hogy az a DVB-rendszerek – így a DVB-T szabvány, valamint annak későbbi technológiai fejlesztései – frekvenciáinak használatára vonatkozó jogok odaítélésére irányult, hogy a nyertes ajánlattevő a frekvenciák távközlési szolgáltatók részére történő

odaítélése céljából való felszabadításakor ugyanolyan lefedettségű frekvenciát, valamint ugyanolyan időtartamú jogosultságot kapjon, továbbá hogy az odaítélt frekvencia 20 éves időtartamra szóljon.

- 147 Az ilyen információkat – amint arra a főtanácsnok indítványának 68. pontjában rámutatott – elegendőnek kell tekinteni ahhoz, hogy lehetővé tegyék az azokat átvevő gazdasági szereplő számára, hogy a bizalomvédelem elvére hivatkozzon mind a 700 Mhz-es frekvenciasáv átalakítása során megszerzett jogok fenntartása vagy azzal egyenértékű átalakítása, mind pedig a DVB-T és a DVB-T2 szabványok közötti technológiai átmenet esetében.
- 148 A fentiekre tekintettel a C-764/23. sz. ügyben előterjesztett harmadik és ötödik kérdésekre, a C-765/23. sz. ügyben előterjesztett harmadik kérdésre, valamint a C-766/23. sz. ügyben előterjesztett második kérdésre azt a választ kell adni, hogy a keretirányelv 8. és 9. cikkét, az engedélyezési irányelv 5., 7. és 14. cikkét, a versenyirányelv 4. cikkét, valamint a bizalomvédelem elvét úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes a rádiófrekvencia-használati jogok odaítélésére vonatkozó olyan nemzeti szabályozás, amely a 700 Mhz-es frekvenciasáv átalakítását kísérő technológiai átmenet során nem írja elő a korábbi rádiófrekvencia-használati jogok egyenértékű átalakítását, és ezáltal arra kötelezi az átviteli kapacitását megőrizni kívánó gazdasági szereplőt, hogy visszerhes eljárásban vegyen részt, vagy más gazdasági szereplővel megállapodást kössön, feltéve, hogy az ilyen átalakítás nem szükséges az érintett piacon a verseny megőrzéséhez, és hogy az érintett gazdasági szereplők nem kaptak a közigazgatási hatóságoktól konkrét, feltétel nélküli és egybehangzó garanciákat arra vonatkozóan, hogy a rádiófrekvencia-használati jogosultságok átalakítása esetén is megőrizhetik átviteli kapacitásukat.

A C-764/23. és a C-765/23. sz. ügyben előterjesztett negyedik kérdésekről, valamint a C-766/23. sz. ügyben előterjesztett harmadik kérdéssel

- 149 A C-764/23. és C-765/23. sz. ügyben előterjesztett negyedik kérdéseivel, valamint a C-766/23. sz. ügyben előterjesztett harmadik kérdésével, amelyeket célszerű együttesen vizsgálni, a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a keretirányelv 8. és 9. cikkét, az engedélyezési irányelv 3., 5., 7. és 14. cikkét, valamint a versenyirányelv 2. és 4. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes a rádiófrekvencia-használati jogok olyan átalakítási rendszere, amely nem tartalmaz olyan strukturális intézkedéseket, amelyek célja az ilyen jogok korábbi odaítélési eljárásaihoz vagy a rádiófrekvencia-használat korábbi feltételeihez kapcsolódó jogsértések kompenzálása.
- 150 Előzetesen meg kell állapítani, hogy az engedélyezési irányelv 3. cikke, amely meghatározza az elektronikus hírközlő hálózatokra és elektronikus hírközlési szolgáltatásokra alkalmazandó általános felhatalmazásokra vonatkozó szabályokat, valamint a versenyirányelv 2. cikke, amely megállapítja az e hálózatokra és szolgáltatásokra vonatkozó kizárólagos és különleges jogokra vonatkozó szabályokat, nem tartalmaz az előterjesztett kérdések megválaszolásához hasznos elemeket.
- 151 A keretirányelv 8. cikke a tagállamok kötelezettségévé teszi annak biztosítását, hogy az NSZH-k meghozzanak minden észszerű intézkedést az elektronikus hírközlési szolgáltatások nyújtása terén a verseny előmozdítása érdekében, annak biztosításával, hogy az elektronikus hírközlési ágazatban ne legyen versenytorzulás vagy versenykorlátozás, valamint az említett szolgáltatások nyújtása tekintetében uniós szinten még fennálló akadályok felszámolásával (2017. július 26-i Persidera ítélet, C-112/16, EU:C:2017:597, 37. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 152 Amint az a jelen ítélet 96. és 119. pontjában megállapításra került, az NSZH-knak a rádiófrekvencia-használati jogok odaítélésére vonatkozó feladataik ellátása során meg kell tenniük a keretirányelv 8. cikkében foglalt célok elérésére irányuló minden észszerű intézkedést, és e jogok odaítélését objektív, átlátható, hátrányos megkülönböztetéstől mentes és arányos kritériumok alapján kell lefolytatniuk.
- 153 Végül az engedélyezési irányelv 5. cikkének (6) bekezdéséből kitűnik, hogy a NSZH-k biztosítják, hogy különösen a rádiófrekvencia-használati jogok felhalmozása következtében ne torzuljon a verseny.
- 154 A Bíróság e rendelkezésekből azt a következtetést vonta le, hogy az elektronikus hírközlési szolgáltatásokra, az elektronikus hírközlő hálózatokra, valamint a kapcsolódó eszközökre és szolgáltatásokra vonatkozó új közös keretszabályozás többek között a hatékony és torzulásmentes verseny célkitűzésén alapul, és annak fejlesztésére irányul, tiszteletben tartva különösen az egyenlő bánásmód és az arányosság elvét (2017. július 26-i Persidera ítélet, C-112/16, EU:C:2017:597, 42. pont).
- 155 Konkrétabban, a Bíróság megállapította, hogy a keretirányelv 9. cikkének (1) bekezdésével, az engedélyezési irányelv 5. cikkének (1) bekezdésével és a versenyirányelv 4. cikkének 1. pontjával ellentétesek azok a nemzeti intézkedések, amelyek azzal a hatással járnak, hogy a nemzeti piac szerkezetét megmerevítik, és az e piacon már tevékenységet folytató belföldi gazdasági szereplőknek a helyzetét védelmezik, megakadályozva vagy korlátozva új gazdasági szereplők e piacra való belépését, kivéve ha ezen intézkedéseket közérdekű célkitűzések igazolják, és objektív, átlátható, hátrányos megkülönböztetéstől mentes és arányos kritériumokon alapulnak (2017. július 26-i Persidera ítélet, C-112/16, EU:C:2017:597, 43. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 156 A Bíróság ezenfelül megállapította, hogy az is ellentétes lenne az uniós joggal, ha továbbra is fenntartanának, sőt megerősítenének valamely, a piacon már jelen lévő gazdasági szereplőnek jogosulatlanul nyújtott versenyelőnyt, figyelmen kívül hagyva a jogszerű követelményeket, továbbá megsértve a hatékony és torzításmentes verseny célkitűzését azáltal, hogy megakadályozzák vagy korlátozzák új gazdasági szereplők piacra lépését (2017. július 26-i Persidera ítélet, C-112/16, EU:C:2017:597, 44. pont).
- 157 Amint arra a kérdést előterjesztő bíróság rámutat, a Bíróság e megfontolásokból azt a következtetést vonta le, hogy a jogellenesen működtetett analóg csatornákat nem kell figyelembe venni a rádiófrekvencia-használati jogok átalakítására irányuló, a digitális átállással összefüggésben lefolytatott eljárásban, mivel az érintett használati jogok átalakítása jogosulatlan versenyelőny meghosszabbításához, sőt erősítéséhez vezetne (lásd ebben az értelemben: 2017. július 26-i Persidera ítélet, C-112/16, EU:C:2017:597, 45. pont).
- 158 Bár ez a megoldás logikusan átültethető a rádiófrekvencia-használati jogok átalakítására irányuló eljárásra, meg kell állapítani, hogy az alapügyben szóban forgó helyzet egyértelműen különbözik attól a helyzettől, amely a 2017. július 26-i Persidera ítélet (C-112/16, EU:C:2017:597) alapjául szolgált.
- 159 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatokból ugyanis kitűnik, hogy valamennyi DVB-T technológiájú multiplexet, amelyek használati jogai az alapügyben szóban forgó átalakítási eljárás tárgyát képezték, a 700 Mhz-es frekvenciasáv átalakítása előtt az alkalmazandó olasz szabályoknak megfelelően üzemeltették.

- 160 Ugyanakkor nem zárható ki teljes mértékben, hogy az NSZH még ilyen helyzetben is köteles lehet arra, hogy a jelen ítélet 154. pontjában említett, a hatékony és torzulásmentes verseny célkitűzésének megvalósítása érdekében olyan intézkedéseket fogadjon el, amelyek szükségesnek tűnnek a rádiófrekvencia-használati jogok odaítélésére irányuló korábbi eljárásokkal vagy a rádiófrekvenciák hasznosításának múltbeli feltételeivel kapcsolatos szabálytalanságokból eredő jelentős versenytorzulások orvoslásához.
- 161 Ez a helyzet akkor állhatna fenn, ha megállapítást nyerne, hogy a 700 Mhz-es frekvenciasáv átalakítását követően az érintett ágazatban a verseny ilyen jellegű torzulásai fennmaradnának.
- 162 Mindazonáltal nem állapítható meg, hogy az uniós jog arra kötelezné az NSZH-kat, hogy az ilyen versenytorzulások orvoslása érdekében elsődlegesen olyan strukturális intézkedéseket alkalmazzanak, amelyek a rádiófrekvencia-használati jogok odaítélésének módosításával járnak. Épp ellenkezőleg, az arányosság elvének tiszteletben tartása csak akkor engedi meg az NSZH-k számára az ilyen intézkedések elfogadását, ha a korlátozottabb intézkedések nem lennének alkalmasak a jelen ítélet 96. pontjában felidézett célok elérésére.
- 163 A kérdést előterjesztő bíróság feladata tehát annak eldöntése, hogy meg kell-e kérdőjelezni az AGCOM azon értékelését, amely szerint az olasz hatóságok által már elfogadott intézkedések elegendőek a verseny azon jelentős torzulásainak orvoslására, amelyek a rádiófrekvencia-használati jogok odaítélésére irányuló korábbi eljárásokkal vagy a rádiófrekvenciák hasznosításának múltbeli feltételeivel kapcsolatos, az olasz audiovizuális ágazatban elkövetett jogsértésekből eredhetnek.
- 164 Bár az ilyen értékelés elvégzése a kérdést előterjesztő bíróság feladata, a Bíróság – amint az a jelen ítélet 102. és 131. pontjából kitűnik – az EUMSZ 267. cikkkel bevezetett igazságügyi együttműködés keretében, az iratokban szereplő információkból kiindulva, megadhatja e bíróságnak az uniós jog értelmezésének azon elemeit, amelyek hasznosak lehetnek számára valamely uniós jogi rendelkezés hatásainak értékelése során.
- 165 A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság több olyan szabálytalanságra hivatkozik, amelyek hatással lehettek az olasz audiovizuális ágazatra. Először is, abban az időszakban, amikor a televíziózás analóg formában folyt, a RAI és a Mediaset egyaránt szabálytalanul működtetett egy-egy csatornát. Ezt követően, ugyanebben az időszakban a Centro Europa 7 Srl-nek, amelyhez az Europa Way tartozik, televíziós műsorszolgáltatási koncessziót ítélték oda, anélkül azonban, hogy olyan frekvenciát ítélték volna oda számára, amely lehetővé tette volna tevékenysége gyakorlását. Végül, a digitális átállás során az olasz jogalkotó jogellenesen megsemmisített egy, a rádiófrekvencia-használati jogok odaítélésére irányuló eljárást, és az olasz hatóságok a korábbi rádiófrekvencia-használati jogok Persidera számára kedvezőtlen átalakítási módszerét alkalmazták.
- 166 E bíróság azonban nem fejt ki, hogy e múltbeli jogsértések miként gyakorolhatnak továbbra is jelentős hatást az olasz audiovizuális ágazat gazdasági szereplői közötti versenyre. Ilyen hatások a Bíróság rendelkezésére álló iratokból sem tűnnek ki. Ellenkezőleg, többek között az iratokból következik, hogy az Europa Way már a 700 Mhz-es frekvenciasáv átalakítását megelőzően is rendelkezett a DVB-T technológia egy olyan multiplexére vonatkozó használati joggal, amely lehetővé tette számára tevékenysége folytatását, míg a Persidera a DVB-T technológia azon maximális számú multiplexére vonatkozó használati joggal rendelkezett, amelyet egy gazdasági szereplő az olasz jog szerint üzemeltethetett.

- 167 Egyébiránt az előzetes döntéshozatalra utaló határozatok jelzik, hogy az olasz hatóságok számos intézkedést fogadtak el a jelen ítélet 165. pontjában említett jogsértések hatásainak orvoslása érdekében, többek között azáltal, hogy a RAI és a Mediaset számára egyedi kötelezettségeket írtak elő, valamint olyan rádiófrekvencia-használati jogok odaítélési eljárásait szervezték meg, amelyek kedvezményeket biztosítottak azoknak a gazdasági szereplőknek, akiket e jogsértések hátrányosan érintettek, vagy akik nem rendelkeztek jelentős piaci jelenléttel az olasz audiovizuális ágazatban. Úgy tűnik, ilyen jellegű intézkedéseket írtak elő a 700 Mhz-es frekvenciasáv átalakítása során is, mivel az ezen alkalommal bevezetett rádiófrekvencia-használati jogok visszerhes odaítélési eljárása tartalmazott bizonyos szabályokat, amelyek a kis gazdasági szereplőket és a Persiderát részesítették előnyben.
- 168 E körülmények között a Bíróság rendelkezésére álló információkból nem tűnik ki, hogy az alapügyben szereplőhöz hasonló helyzet jellemzői igazolnák olyan strukturális intézkedések elfogadását, amelyek magukban foglalják a rádiófrekvencia-használati jogok odaítélésének módosítását a múltbeli jogsértések következményeinek orvoslása érdekében. A kérdést előterjesztő bíróság feladata tehát annak vizsgálata, hogy az előzetes döntéshozatalra utaló határozatokban nem említett körülményekből kitűnik-e, hogy e célból strukturális intézkedések elfogadására van szükség.
- 169 Következésképpen a C-764/23. és a C-765/23. sz. ügyben előterjesztett negyedik kérdésekre, valamint a C-766/23. sz. ügyben előterjesztett harmadik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a keretirányelv 8. és 9. cikkét, az engedélyezési irányelv 5., 7. és 14. cikkét, valamint a versenyirányelv 4. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes a rádiófrekvencia-használati jogok olyan átalakítási rendszere, amely nem tartalmaz az ilyen jogok odaítélésére irányuló korábbi eljárásokkal vagy a rádiófrekvencia-használat korábbi feltételeivel kapcsolatos jogsértések ellensúlyozására irányuló strukturális intézkedéseket, feltéve hogy a hatáskörrel rendelkező hatóságok által elfogadott egyéb intézkedések elegendőek a jelentős versenytorzítások orvoslására, amelyek e jogsértésekből eredhetnek.

A költségekről

- 170 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (harmadik tanács) a következőképpen határozott:

- 1) A 2009. november 25-i 2009/140/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel módosított, az elektronikus hírközlő hálózatok és elektronikus hírközlési szolgáltatások közös keretszabályozásáról szóló, 2002. március 7-i 2002/21/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (keretirányelv) 4. cikkének (1) bekezdését az EUSZ 19. cikkel, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartája 47. cikkével együttesen**

a következőképpen kell értelmezni:

azzal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely egyrészt a 694–790 Mhz-es frekvenciasáv átalakítása keretében a rádiófrekvencia-használati jogok odaítélésére vonatkozó jogi aktusokkal szemben a gazdasági szereplők által előterjesztett keresetek

joghatásait a pénzbeli kártérítésre korlátozza, másrészt pedig az ilyen keresetek elbírálásáig elrendelhető biztosítási intézkedések terjedelmét egy ideiglenes összeg megfizetésére korlátozza, amennyiben e pénzbeli kártérítés módjai lehetővé teszik az e gazdasági szereplők által az említett aktusok alkalmazása miatt elszenvedett károk teljes megtérítését.

2) A 2009/140 irányelvvel módosított 2002/21 irányelv 3., 8. és 9. cikkét

a következőképpen kell értelmezni:

azokkal nem ellentétes, ha a nemzeti jogalkotó előírja, hogy a két műsorszolgáltatási technológia közötti átmenet keretében keletkező további átviteli kapacitás használati jogainak odaítélése visszterhes eljárás útján történjen, amelynek egyes jellemzőit – az e jogok odaítélésének feltételeire és az eljárásban részt vevő gazdasági szereplőkre vonatkozóan – maga a jogalkotó határozza meg, feltéve, hogy az említett jogalkotó csupán olyan elveket állapít meg, amelyek nem fosztják meg a nemzeti szabályozó hatóságot lényeges mérlegelési mozgásterétől az említett eljárás műszaki részletszabályainak meghatározásakor, és nem korlátozzák pusztán arra, hogy a jogalkotó által előre meghatározott eljárást hajtsa végre.

3) A 2009/140 irányelvvel módosított 2002/21 irányelv 8. és 9. cikkét, a 2009/140 irányelvvel módosított, az elektronikus hírközlő hálózatok és az elektronikus hírközlési szolgáltatások engedélyezéséről szóló, 2002. március 7-i 2002/20/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (engedélyezési irányelv) 5., 7. és 14. cikkét, az elektronikus hírközlő hálózatok és elektronikus hírközlési szolgáltatások piacain belüli versenyről szóló, 2002. szeptember 16-i 2002/77/EK bizottsági irányelv 4. cikkét, valamint a bizalomvédelem elvét

a következőképpen kell értelmezni:

azokkal nem ellentétes a rádiófrekvencia-használati jogok odaítélésére vonatkozó olyan nemzeti szabályozás, amely a 694–790 Mhz-es frekvenciasáv átalakítását kísérő technológiai átmenet során nem írja elő a korábbi rádiófrekvencia-használati jogok egyenértékű átalakítását, és ezáltal arra kötelezi az átviteli kapacitását megőrizni kívánó gazdasági szereplőt, hogy visszterhes eljárásban vegyen részt, vagy más gazdasági szereplővel megállapodást kössön, feltéve, hogy az ilyen átalakítás nem szükséges az érintett piacon a verseny megőrzéséhez, és hogy az érintett gazdasági szereplők nem kaptak a közigazgatási hatóságoktól konkrét, feltétel nélküli és egybehangzó garanciákat arra vonatkozóan, hogy a rádiófrekvencia-használati jogosultságok átalakítása esetén is megőrizhetik átviteli kapacitásukat.

4) A 2009/140 irányelvvel módosított 2002/21 irányelv 8. és 9. cikkét, a 2009/140 irányelvvel módosított 2002/20 irányelv 5., 7. és 14. cikkét, valamint a 2002/77 irányelv 4. cikkét

a következőképpen kell értelmezni:

azokkal nem ellentétes a rádiófrekvencia-használati jogok olyan átalakítási rendszere, amely nem tartalmaz az ilyen jogok odaítélésére irányuló korábbi eljárásokkal vagy a rádiófrekvencia-használat korábbi feltételeivel kapcsolatos jogsértések ellensúlyozására irányuló strukturális intézkedéseket, feltéve hogy a hatáskörrel rendelkező hatóságok

**által elfogadott egyéb intézkedések elegendőek a jelentős versenytorzítások orvoslására,
amelyek e jogsértésekből eredhetnek.**

Aláírások